

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 227 (6947)
СЕНТЯБРИН
24
ПЯТНИЦА
1954 он

Сэв 20 мүнвгэ.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

КОМБАЙНЕРНУУД, МАШИНАЯА ҺАЙНААР ХҮДЭЛГЭЖЭ, АБАҺАН УЯЛГАЯ ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭГТЭЙ! Н. Цыбикдоржиев, — Нэгэ үдэрэй дун. П. Ингадинский. — Архинша механигта найдажархёод... (1-дэх нюур).
ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэх нюур).
ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ: Д. Эрдынеев, — Ажал үгтэе дээшлүүлхэ хүсэн (2-дохи нюур).
Г. Ермолаев, — Уялгая дүүргэхэмнай лабтай (2-дохи нюур).
В. Налабардина, — Минута бүхэнэй түлөө тэмсэнэ-бди (2-дохи нюур).

Овощ саг болзор соонь хурчажа, гүрэнтэйгөө түргөөр тоосо! (3-дах нюур).
Б. Сельверов, — Таряа тушаалгын гээгдэлье түргэн усадхаха (3-дах нюур).
САТИРЫН БУЛАН: Г. Чимитов, — Архинша, һамгаша алдартай нэгэн (3-дах нюур).
С. Максанов, — Шажан бурханай худал хуурмаг номнолын капиталызмда туһална (4-дэх нюур).
ООН-эй Генеральна Ассамблейн юнэдэх сессии (4-дэх нюур).

Партиин айкомой инструктор

Манай республикын МТС-үүдтэ КПСС-эй айкомой инструкторска хүрээндэ бии болгодоод, хүдэлмэриг эхилхээр жэл тухай болоод энэ үе соо тэдэнэр нилээд эхэ дүршэлтэй болоо. Партиин айкомой организацинуудта, хүдөөгэй коммунистуудта түшгэлэн, үргэн шэргэлэн колхозинуудай болон механикаторнуудай, хүдөөгэй бүхы ажалшар дунда эмхидхэлэй ба политикэ яһала эхэ хүдэлмэри ябуулжа партиин инструкторска группанууд республика доторнай үсөөн бэшэ. Эзэниие Сэлэнгын, Гашейн ба тэдэриин МТС-үүдтэ дэргэдэ дүршэлтэй инструкторска группануудай хүдэлмэрин дүй дүршэе гэршэлэн харуула. Хүрээ ажахын шиндхэхи участогуудыи шарнуудаар бэхжүүлхэ, колхознуудта ба МТС-үүдтэ ажал үжүрэн болон эмхидхэлые найжаруулха асар тэдэнэр бага бэшэ хүдэлмэри болон байна.

Гэбшэе, партиин айкомуйд инструкторска группануудай ажал-уудта, инструкторнуудай хүдэлмэриг нилээд эхэ дутагдалнууд бии байна. Партиин айкомуй инструкторай хэжэ уялга айхабтар эхэ. Парторганизацинуудай секретарнуудыи партиина хүдэлмэрин дүй дүршэлдэ саг үргэлжэ хургаха, МТС-эй гү, али колхозой үмэнэ талдаан ажахын-политикэсэ шухала зорилгоудыи хайшан гэжэ зүрхшээ шиндхэхэ хэрэгтэй гэжэ тэдэриин ойлгуулжа үгэхэ зэргэтэй. Зүгээр, энэ гол зорилгоёо партиин айкомуй олохон инструкторнууд дүршэлтэй найнаар дүүргэнгүй гэжэ сэв тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Партиин айкомой инструктор Эртайхаров манай колхоздо яһала эрхэдэ. Зүгөөр колхозой правлени дотор жуужа, ехэнхи сагаа эрхэд лэ, харин жирий колхозинуудтай өөдтэй найнаар хөөрөлдөггүй, нийтын ажахы хүрээ дэбжээхэ гол асуудалын табидуггүй, — гэжэ КПСС-эй Мангалын айкомой найшаг болоһон секретар дээрэ энэ аймагай Сталиний нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүсэр Халзанов сэхэ мэдүүлэ һэн. Тэдөөр хараад үзэхэдэ, зарим инструкторнууд колхозуудта яһала ородог, ишэ тиншээ ябадаг, юмэ үзэхэшэ хэбэртэй гэхэлэлдэг. Тэдөөр тэдэнэй шиндхэжэриин суудалыи, бүтээжэриин хэрэгыи сархаа болоо һаа, олонхи ушарта ородоггүй байхаа ханадаг.

Энэ юун дээрэнэ болоноб гэхэдэ, партиин айкомуйд зарим инструкторнууд даалгагдан хэрэгтэй үшөө асаруулгагүйгөөр хандана, колхознуудай экономикакыи гүнзэггөөр шуудлаһугүй, тэдэниие эмхидхэлэй-ажал талаар бэхжүүлхэ гол шухала асуудалуудыи шиндхэнгүй.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленинэй эрилтын ёһоор колхоз бүхэнэй эхэл хэрэгтэй түлөө, тэндэ кадрнуудыи хэр зүбөөр шэлэн дэбжүүлхэни, колхозинуудай дундахи политикэсэ хүдэлмэрини ямар байһанай түлөө сэр харюусадаг хүдэлмэрилэгшэд хайха зэргэтэй. Ушар нимээнэ инструкторска группа МТС-тэ, тэрэнэй-нэр харьяата колхозуудта партиин политикэсэ бүхы хүдэлмэри ябуулхэ, тэдэ колхозуудайнга ажал хэрэгтэй түлөө партиин айкомой үмэнэ сэр харюусалгатай байха ёһотой. Тэдэнэй дашрамдуулан, партиин айкомой инструкторнуудай үүргэ ба асаруулга бүри эхэ болоо. Партиин шиндхэриинүүдыи бодотоор бөөдүүлхын түлөө эрил шууд тэмсэ-нэ парти, правительствен шухала туһала тогтоолуудыи олонийн шалшадта гүнзэггөөр ойлгуулжа үгэхэ, хүдөө ажахыи хүжөөн дэбжээхын түлөө тэмсэлдэн колхозинуудай, механикаторнуудай дунда

дэлгэрэн ажал болон политикэсэ эдэхэ хэшээлые бодотоор толгойлох гэшэ партина комитетуудэй инструкторнуудай гол шухала зорилго мүн.

Инструктор болбол колхозуудта ошоод ямар асуудал шиндхэхэ, юу хэрэ байһанаа хайса бодомжолхо, энэ талаар партиин айкомой секретарынаа тодорхой заабари зүбшэл абадаг байха зэргэтэй. Инструктор гэшэ дааж абаһан колхозуудайнга бүхы ажал хэрэгыи, тэдэнэй партина организацинуудай туһалсалса, сомоной Советэй сессини, комсомолой суглаанай болоходо, тэндэ байлсаха, ханы газетэ, «Дайшалыи хуудал» гаргалсаха, агитаторнуудай зүблөөн дээрэ элдхэл хэрэ, малай фермын гү, али тарнажа-лай бригадын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хөөрлөө үнгэргэхэ—эдэ бүгдэ хада партина комитетэй инструкторай уялга бшуу. Эдэ бүхы ба бусадшыи шухала асуудалууд тэрэнэй түсбэй дотор хараалгдан байха зэргэтэй.

Машинно-тракторна станци колхозно үйлдэриин хүжөөлгын шиндхэхы хүсэн, хүдөө ажахыи социалистикэ гүрэнэй зүгөөр хүтэлбэрлэхэ шухала арга зэбсэг мүн. Мүнөө МТС болбол имгалтал тракторна хүдэлмэрини түсбэй дүүргэлтын, колхозуудтай баталагдан догворнуудай хэр зэргээр бөөдүүлэгдэхэ байһанай түлөө харюусаха ёһотой бэшэ, харин харьяата колхозуудайнга бүхы ажал хэрэгтэй түлөө, нийтын мала-ажалай хэр зэргээр хүжөөлгэхэ байһанай түлөөшэ харюусаха зэргэтэй болоо. Тимээнэ партиин айкомой инструктор МТС-эй партиина организацин хүдэлмэридэ үдэр бүри туһаламжа үзүүлхэ, коммунистууд-механизаторнуудай харюусалгыи дээшлүүлхэ уялгатай.

Мүнөө республикнай колхозуудта таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалга түлэг дунда ябуулагдажа байна. Таряа хуряалгын хүдэлмэри имгалтал МТС-эй хүсөөр хэгдэнэ. Таряа хуряалга дээрэ комбайн болон бусад машинануудыи хүсэд бүриөөр ашаглахын, механизаторнуудай ажал үгтэе улам эхэ болгохын түлөө тэдэнэй дунда социалистикэсэ мурсысөө үргэцөөр эмхидхэхэ асуудал мүн лэ инструкторай гол анхараалда байха зэргэтэй.

Партиин комитетуудэй инструкторнуудай уялга айхабтар эхэ ба олон янзын бшуу. Партиина хүдэлмэрини дүй дүршэл эхэтэй, политикэсэшэ, юрэнхы эрдэмэйшэ талаар бэлдхэл хайтай байха бүрээ тэдэнэр өөһэдэнгөө үргыи амжалта түгсөөр дүүргэжэ шадаха байһаниини элитэ. Зүгөөр, юрэнхы эрдэм багатай, партиина хүдэлмэрини хүсэд дүй дүршэлтэй болоодүй инструкторнууд манда үшөө олон. Тэдэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабарни дээшлүүлхын түлөө ёһотой анхарад оролдогдо КПСС-эй зарим айкомуйд гаргадаггүй байһаниини буруу байна. Инструкторнуудай туһалсалда саг үргэлжын анхарад хандуулха, тэдэнэй үргыи болон харюусалгыи улам дээшлүүлхэ гэшэ партина комитетуудэй, тэдэнэй секретарнуудай зорилго мүн.

Бүхы партиина хүдэлмэриин колхозно үйлдэриин шиндхэхыи халбаринуудта дүтлүүлхэ, инструкторска группануудай ажал-ябуулгыи дам саашадан найжаруулха гэшэ хүдөө ажахыи эрид эхээр хүжөөн дэбжээхэ зорилгыи амжалтатыйгаар бөөдүүлхын шухала арга нүхсэлнүүдэй нэгэниини мүн.

Комбайнернууд, машинаая найнаар хүдэлгэжэ, абанан уялгая дүүргэхын түлөө тэмсэгты!

Нэгэ үдэрэй дүн

Сэлмэг хайхан үдэр боложо, алтан шаргал наран отгоргойн зүүн хаяһаа туяа татана. Гүнииндөө унаһан шүүдэрэй дуһалнууд наранай элшэ доро набаша ногооной үзүүртэ мүнгэтэн яларна. «Гигант» колхозой «Подосинник» гэжэ участогта таряа хуряалга түлэг дунда ябуулагдажа байна.

«Зай, байса... машинаая аршажа, тоһодожо, шүрээ юмэнии шангадхаха дүүргэбэ гэшэ гүбди... Шүүдэршэ хатаба... Мүнөө энэ сэлмэг үдэрэ дүүрэн хэрэглэхэ байна. Сооломо хүрилгээдөө мэнэ сагаараа еруулхэ болоо хабди», гэжэ Анатолий Афанасьевич бодожо ябатарай комбайнһаа нэгэ бага зайлажа:

—Машин бэлэн болоо, шүүдэр хатаа, ерэгты наашаа!—гэжэ агрегадайнга гүшүүдыи наринханаар аад, шангаар оогложо еруулэб.

Уданышгегүй «С-80» маркын трактор хүдэлжэ, комбайн тармуурайнга далиндуудар ханаба. Агрегадай гүшүүд нуури нуураа ээлэб. Ингэжэ нүхэр Овчинниковай комбайн сайбар шара шэниисын заха хүбөөһөнө хойжаа оройо.

Комбайнай загуунаа тойроод ерэхэдэнь үчтчик хубүүн Геннадий Павлуцкий угтажа, комбайнерта хандан: —Анатолий Афанасьевич, энэ загунайнтай утань 2300 метр, тиймэһээ тойроху бурдөө 1,84 гектар хадаха болонот, — гэбэ. Тийхэдэнь Анатолий Афанасьевич ойлгоһоно мэдүүлжэ, толгойго дохижорхёод, комбайн тээшэ шамдуугаар гэхэлхэ зуураа, «Арба тойроходони 18 гаран гектар, хори дахин тойроходони 37 шахуу... тээ, үдэрэйнгөө хэды чысы хүдэлмэридөө хэрэглэнэ, хэды шэ-нэн саг соо участкаа тойроно, хэды минута соо участкаа уһа хэнэ, гүнжэнүүдэ тоһодоно гэшэбэ? Одоо мүнөөдэр энэниие нарин зүбөөр тооложо мэдэхэ байна» гэһэн бодол ханаандан ороодхино.

...Удэш орой боложо, шүүдэрэй унаһан хойно агрегадай гүшүүд бултанда баяртайнууд, энээдтэй наадатайгаар отогтоо бусажа ерэб.

—Овчинниковой мүнөө үдэр хаданыи ашаглахын, механизаторнуудай ажал үгтэе улам эхэ болгохын түлөө тэдэнэй дунда социалистикэсэ мурсысөө үргэцөөр эмхидхэхэ асуудал мүн лэ инструкторай гол анхараалда байха зэргэтэй.

—32 гектар хадаа, 240 центер таряа соһо. Тийхэдэ, Анатолий Афа-

насьевичин олоһон: мүнгөөр 156 түхэриг, орооһоор 55 килограмм болонот.—Агрегадай бусадшыи гүшүүдэй олоһон мүн лэ эхэ. Тооложо дуһансаараа показателени доскада бэшэхэб, —гэһэн харюу дары соностобо.

—Мини олооршэ һонирхоод яахамнайб, түргөөр таряагаа хадажа дууһал наа... Тээд, нүхэд, энэ эршээ сэлмэг үдэр бүхэндэ алдахагүйе оролдөө,—гэжэ Анатолий Афанасьевич агрегадайнга гүшүүдтэ хандаба.

Комсомолец, комбайнер нүхэр Овчинников дүрбэдэхэ сезоноо комбайнаар хүдэлмэрилхэ зуураа, баян дүй дүршэлтэй болоо. Мүнөө таряа хуряалгын үдэ үдэр бүрингөө хүдэлмэрини сагыи тон наринаар хэрэглэжэ, агрегадайнга гүшүүдэй ажалыи зүбөөр эмхидхэнэ. Комбайнернууд, трактористнууд, мүн агрегадай бусадшыи гүшүүд үдэртөө, үдэшнини ээлжгээр эдэлжэ, комбайнаа зааханшыи байлгадаггүй. Тэдэнэр үгтөөгүүр эртэ боложо, таряанажалай бригадынхидтай хамта шүүдэр хатаар солоомоёо хүрилэ. Комбайнер штурвальна хоёр мүн лэ тэрэ үдэ машинаая аршажа, тоһодожо, мотор болон молотилыи агрегадаа шалгада, шүрээ гайхануудыи шангадхадаг байна.

Анатолий Афанасьевич Овчинников абанан уялгаяа жэл бүхэндэ дүүргэдэг юм. Түхэнэй МТС-эй солото комбайнер нүхэр Истаевай нээмэл бэшгыи Гашейн МТС-эй механикаторнуудтай хамта зүбшэн хэлсэхэ зуураа, мүнөөшэ жэлдэ «Сталинец-6» комбайнаар 700 гектар таряа хадаха, заһабарилгын материал 10 процент алмаха, хүдэлмэрингөө арбадахи үдэр бүридэ алмадаһан гурочар хүдэлхэ гэһэн дээшлүүлгэдэн социалистикэсэ уялга абаад, мүнөө тэрэнэ амжалтатыйгаар бөөдүүлжэ байна.

Нүхэр Овчинников таряа хуряалгынга түрүүшын үдэрнүүднээ үдэрэйнгөө даалгабарыи 140—200 процент дүүргэжэ эхилэ һэн. Тээд мүнөө үдэ 250—300 процентлэ хүргэдэг боложо байна. Мүнөө нүхэр Овчинников хамта дээрээ 370 гектар таряа хадаа, 29000 центер ороһоо абаа.

—Абанан уялгаяа бөөдүүлхын, хэлэһэн үгдөө хүрэхын туһала хүсэ шадалаа гамнахагүйб, — гэжэ нүхэр Овчинников МТС-эйгээ дирекциине найдуула. Н. Цыбикдоржиев.

Архинша механигта найдажархёод...

«Колхозой ток дээрэ таряан талгалгаряагүй асаргана. Гэбшэе, тэрэниие хатааха сушилка мүнөө хүрэтэр бэлэн болгодожо хүдэлгэдөггүй байһаар» гэ һаа, үнэншэхэн бэрхэтэй. Тээд, Сэлэнгын аймагай Лениний нэрэмжэтэ колхоздо эгээл тиймэ байха юм. Колхозой правлени механик Деминдо сушилка тодохо даалгабарн үгтөөр хара хахал болоо. Тээд, тэрэн мүнөө хүрэтэр тодохгодогүй байһаар. Демин саг үргэлжэ шахта, МТС худар харгылаад, бүтээһэншэ юмэни үгы. Тэрэндэ туһалха мастершыи олодогүй хэ.

Энэ шалтагаанаар мүнөө колхозой ток дээрэ 2000 центер таряан сэрлэгдэнгүй хэбтэнэ. Гүрэндэ таряа тушаалга зогсоогдоһонхой. Гүрэндэ тушаалгдаха таряанай бэлэн бэшэ байһан дээрэнэ ашанай гурбан тоннын «ЗИС» машина хүдэлмэригүи зогсожо байна.

П. Ингадинский.

Республикын аймагуудта таряа хуряалгын, намарай пар хахалалгын, хартаабха малталгын, тэжээл бэлдэхлгын ябаса тухай 1954 оной сентябриин 20-ной мэдээн

(Түсбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороһоно культуруудыи хуряалга	Намарай пар хахалалга	Хартаабха малталга	Үлөө хүрэн адалга	Силоос адалга
Тарбагатай	55,2	21,8	31,4	27,6	20,3
Прибайкальска	53,1	17,9	0,1	56,1	20,4
Зайрай	51,6	6,6	28,4	39,6	15,6
Байкало-Кударын	49,9	7,7	30,5	53,9	24,1
Мухаршэбэрэй	47,9	11,0	18,8	31,9	18,8
Иволгын	46,5	28,3	15,7	41,0	23,8
Кабанскын	46,4	22,4	25,1	56,2	19,3
Түхэнэй	44,9	13,9	18,9	51,6	65,0
Бичурын	43,4	19,4	10,3	23,1	15,3
Бичурын	39,1	14,2	26,5	52,5	27,7
Сэлэнгын	36,4	11,0	22,0	26,1	14,0
Закаменай	31,4	17,8	25,9	71,5	44,7
Яруунын	30,8	4,1	51,6	43,3	22,9
Кяхтын	30,5	20,8	23,9	24,9	17,9
Хорин	29,7	6,4	33,3	25,9	15,8
Хэжэнгын	29,9	6,7	6,2	24,8	27,9
Бараганай	22,8	3,7	—	40,9	16,5
Зэдын	21,1	6,7	3,9	22,1	30,8
Курумканай	19,3	1,5	28,8	54,4	51,5
Торин	18,7	1,6	12,6	35,6	22,5

Зүүн Пакистанай хохидолод ороһон хүн зондо Советскэ Союзай туһаламжа

Зүүн Пакистанай террители дээрэ үдэһэй улам эхээр үерлэжэ, эрхэллээ уламжалан хэдэн миллион хүн хохидолод ороо, тарилга дүршэлтэйгээр гэмтээгдэ, олон мянган хүн байра хандараа.

КПСС-нээ Пакистанда байдаг Орос ба Бурин эрхэтэ Посол А. Г. Степанов Пакистанай Премьер-министр Мохаммед Али гэгшэдэ энэ оной сентябриин 21-дэ орожо, Зүүн Пакистанда унаһан үерһөө хохидолоһон хүн зондо ханаагаа зобожо байһан Советскэ Правительствен түлөө мэдүүлэн байна.

КПСС-эй Улаан Хэрээнэй ба

Улаан Хахад Нарын Обществуудай Союзай Гүйсэдхэхэ Комитетэй түрүүлэгшэ профессор Г. А. Митерев пакистанска Улаан Хэрээнэй Обществын Түрүүлэгшэдэ телеграмма эльгээжэ, ханаагаа зобожо байһыи Советскэ Улаан Хэрээнэй зүгөөр мэдүүлэ. Тийхэтэй хамта СССР-эй Улаан Хэрээнэй ба Улаан Хахад Нарын Обществонуудай Гүйсэдхэхэ Комитет хадаа унаһан үерһөө хохидолоһон хүн зондо туһаламжа үзүүлхын туһала 50 мянган пакистанска рупи пакистанска Улаан Хэрээнэй Обществодо эльгээһэн байна. (ТАСС).

Олзоборилгын кооперацинууд малгайнуудыи ехээр оёдог боложо байна

РСФСР-эй олзоборилгын кооперацинууд малгайнуудыи олоор оёдог боложо байна. Энэ жэлэй дүүртэр түсбөө гадур эхэнэрэй 150 мянган шляпанууд, эршүүдэй 200 мянган малгай түсбөө гадур гаргагдаха юм.

1955 ондо эршүүдэй болон эхэнэрүүдэй 16 миллион шаху малгай оёдохоор хараалагдана. Тиймэ малгайнууд РСФСР-эй бүхы областнууд, хизаарнууд болон автономно республикануудта оёдохо юм. (ТАСС).

Спортсменүүд планеристүүдэй Бүхэсоюзна рекорд

А-2 түхэлэй хүнгэн планерүүдээр нийдэжэ планеристүүдэй туйлаһан амжалтануудыи В. П. Чкаловый нэрэмжэтэ СССР-эй централна аэроклубай авиационно спортивна комисси хаража үзөөд Бүхэсоюзна рекорд болгон баталаа.

Московско аэроклубай спортсменка Л. Бган июлиин 28-да уридшалан хараалагдан газараар холье зорин нийдэжэ, эхэнэрүүдэй дунда шэнэ рекорд туйлаба. Нүхэр Л. Бган А-2 гэгһэн хүнгэн түхэлэй планерээр 28 километр нийдэ.

Гомельско аэроклубай спортсмен Е. Платонов августын 12-то А-2 түхэлэй планерээр нийдэжэ, эршүүдэй дунда рекорд туйлаба. Нүхэр Платонов 124 километр 500 метр соо буунгүй нийдэ. Энэниие урдан В. Лысковой байгуулан Бүхэсоюзна рекорд 13 километр 50 метрээр дээшлүүлгэдэ. (ТАСС).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ Сталинградта планетари нээгдэбэ

СТАЛИНГРАД, сентябриин 19. (ТАСС). Эб найрамдалай нэрэмжэтэ үйлсэдэ Сталинградска планетари мүнөөдэр баярай оршон байдалда нээгдэбэ. Тэрэниие Германска Демократическа Республиканы ажалшад бэлэг болгон үгһэн байна.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй макет гартаа дээрэ үргэһэн эхэнэрэй бронзово скульптура планетарини оройдо тодохотой, тэрэн дээрэн эб найрамдалай гулабхаа нийдэжэ байһаар харагдана, тэрэ эхэнэр нүгөө гартаа шэниисын боолто баринхай.

Советскэ Союзай болон Германска Демократическа Республикын тугуудаар шэмэлгэдэнэй планетарини дэргэдэ митинг болоо. Ажал-

Ленинградта зунай гастрольно сезон дүүрбэ

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 19. (ТАСС). Зунай гастрольно сезон эндэ дүүрбэ. Ленинградта хамагай һүүлдэ зүжэг табинан театрнуудай нэгэн Латвийска ССР-эй хүжэмтэ комедиин гүрэнэй театр түгсэхэлэй зүжэг наадануудыи табива. Тэрэ театр Ленинградхидта долоон зүжэг харуулаа. «В краю голубых озёр», «Трембита», «Акулина», «Голубой гусар» болон бусад тэдэнэй тоодо ороно. Театрын коллектив паркунд болон клубуудта 52 зүжэг табива. Кировскэ заводой, «Красный треугольник» заводой, А. М. Горькин нэрэмжэтэ «Печатный двор» гэжэ типографини хүдэлмэришдтэй, Ленсоветэй нэрэмжэтэ технологическа институтай студентнуудтэй ригинхид уулзаа.

Театралыи зунай сезон һонирхолтойгоор үнгэрөө. Т. Г. Шевченкин, нэрэмжэтэ, мүн Лесин Украинкын нэрэмжэтэ Украинкын хоёр драматическа труппу театрнууд, Свердловскын, Архангельскын, Псковой, Талинай театрнууд Ленинградта гастрольдо ерһэн байна. Белоруссин, Бурят-Монголой, Армении, Татарини хүжэмтэ ансамблинууд Ленинградхидыи мүн лэ өөһэдэнгөө искусствотай танилсуулаа.

Хилин саанахи ороһондой искусствын ажал-ябуулгад зунай үдэл эндэ өөһэдэнгөө амжалтыи хайнаар харуулаа. Тэдэнэрэй тооло лейпцигскэ хубүүдэй хоор — Томанерхоор, шведскэ арадай хоор, английска хүжэмшэд, польско армийн дуунай ба хатарай ансамбль, Румынскэ Арaday Республикын артистнууд, Чехословацка циркын искусствын ажал-ябуулгад оролсоно.

РСФСР-эй культурын министр нүхэр Зуева, планетарине барилсагша нүхэр Бурухин болон бусад митинг дээрэ мүн лэ үгэ хэлэбэ.

Мүнөөдэр планетарида сеанснууд, лекцинууд болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Планетари газда талһаань харагдана.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ

Ажалай бүтээсы дээшэлүүлхэ хүсэн

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гаранһаа хойшо жэл үнгэрбэ. Энэ үедэ худөө ажыхмнай бүхы халбаринуудта ажалай эдбхи харуулдаг, үндэр бүтээсэ туйладаг нүхэдэй тоо хэзээ хэзээнийнээ олошороо. МТС, колхоз бүхэндэ ажалай журам нилээд хайжарһан байна. Энэ юу харуулнаб гэжэдэ, нэн түрүүн колхознигуудай ушар ёно мэдэлгын дээшэлэниис парти, правительствын табинан зорилгыс бэсүүлдэ, колхознойгоо хамтын ажыхыс саашадань хүгжөөлгэ хадаа ажыхуудалыемнай бүри хайжаруулна гэжэ тэдэнэрэй мэдэлгэ болоһыс гэршлэнэ.

Д. ЭРДЫННОВ, партиин Иволгин айкомой секретарь

хурялга гэхэ мэтын яаралтай хүдэлмэрин үедэ мурьсөөнэй дүнгүүд арбан хоног соо нэгэ удаа гаргадаг байна. Мун түрүү колхозууд аймагай, бригадануудай, колхозуудай дамжуулгын Улаан туг абана, «Хүндэлэй доскада» бэшгэдэнэ. Үбнэ тэжээл элбэгээр бэлдэхыс урлалан Сталиной нэрэмжэтэ колхозой комсомолцууд-залуушуул аймагай бүхы залуушуудта хандалга гаргаһан байгаа. Тэдэнэрэй үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэжэ, үбнэшэлэй дунда мурьсөөн улам хүсэтэйгөөр дэлгэрэе.

Мүнөө тарья хурялга дээрэ социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын түлөө хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа. Иймэ, КПСС-эй ЦК-гэй июньска Пленумэй тогтоол дотор хурялгын хүдэлмэринэ түргэнөөр үнгэрэхэ хэрэгтэ комбайнуудай гол үүргэ дүүргэхэ байһанын тэмдэглэгдэнхэй. Тимэһээ, аймгүйсэдком, партиин айком комбайнеруудай мурьсөөндэ анхаралаа эхээр хандуулжа, түрүү комбайнова агрегатда 300 түхэригэй мунгэн шантайгаар барюулагдаха тусхай дамжуулгын Улаан туг бии болгоо.

Энэ дамжуулгын Улаан туг хурялгын эхээр «Коминтерн» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэжэ комбайнер Дашинмаевай агрегатда барюулагдаа. Уданышгүгү, удаахи арбан хоногтой дүнгөөр Молоотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэжэ комбайнер Дани Будаевай агрегат түрүүлжэ, Дашинмаевһаа тус тугыс абаа. Мүнөө нүхэр Будаев 400 гаран гектар талмайн ургаса хурялгад, хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлээр.

Гадна, аймгүйсэдком, партиин айком комбайнеруудай мурьсөөндэ илагшадта барюулхын тулада 9 шан тогтоонон байгаа. Ехэ тарья сохинон, олон гектар хаданан түрүү комбайнеруудта 2 нэгэдэхэ шан (радиоприёмнигууд), 3 хоёрдохи шан («Победа» маркын гарай часууд), 4 табадахы шан (столой часууд) хурялгын эсэстэ үгтэхэ юм. Хурялгын урда тэнээн тушаа аймагай комбайнеруудай суглан дээрэ сонсохогодон байгаа. Шагналда хүртэхын түлөө мүнөө комбайнер бүхэн эрмэлзэнэ. Мүнөө аймагай комбайнеруудай мурьсөөндэ нүхэр Будаев, Дашинмаев, Житхин, Фролов, Мамаев, Торганшин гэгшээлэй агрегадууд түрүүлжэ яванад. Комбайнуудыс үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ партиин айкомһоо эльгээгдэнэ эмхидхэгшэд агрегадуудта ехэ туһа хүргэнэ. Молоотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэжэ эмхидхэгшэ нүхэр Бимба Юмажапов, Лениной нэрэмжэтэ колхоздо — нүхэр Чернобровкина ба бусад комбайнова агрегадуудта ажалай эмхидхэгшэ зүбөөр табиха, пинтэ-ойлгууламжын хүдэлмэринэ хайжаруулаха, социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ горьтойхон анхарал гаргана.

Социалистическэ мурьсөөнэй согтой эршын ашаар аймагай колхозууд дээр тарья хурялга, гүрнэдэ тушаалга эршэмтэйгээр үнгэрэгдэжэ байна. Мүнөө орооһото культурануудай ургаса хурялга хаданан үнэржэ байна. Гүрнэдэ тарья тушааха түсөөбэ ехэнхи колхозууд дүүргэе.

Мун аймаг дотор овошной культурануудай үндэр ургаса хурялгын түлөө мурьсөөн үргэнөөр дэлгэрэе. Энэ мурьсөөндэ «Коммунизм», Молоотовой нэрэмжэтэ колхозууд баян ургаса туйлажа, түрүү хурялгын үзэбэ. «Коммунизм» колхоздо гектар бүриһөө дунда эзгээр 200 центнер үгэрсэ абтанан байна.

Социалистическэ мурьсөө хүтэлбэрлэхэ гэшэ бараг хэрэг бэшэ. Ушөө мүнөө болотор социалистическэ мурьсөөндэ хайша хэрэгээр хандадаг баримтанууд МТС-эй, колхозуудай хүтэлбэрлэгшээлэй зүгһөө

үзэгдэдэг. Тимэһээ мурьсөө эмхидхэхэ, шалгаха хэрэгтэ партиина экин организацинуудай хүсыс дүүрэн элсүүлхэ шухала. Партиин айком социалистическэ мурьсөө ямараар хүтэлбэрлэжэ байһан тухайн Лениной нэрэмжэтэ колхозой партиина организацин тоосоо дуулаһан байгаа. Мун Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бурков социалистическэ уялгануудайнгаа дүүргэлтэ тухай айкомдо элидхэ ён. Айкомой хүтэлбэрлэгшэд МТС, колхозуудаар ябажа, тэдэнэртэ мурьсөө эмхидхэхэ хэрэгтэнь туйлалдаг байна.

«Улаан Оронго» колхозой партиина экин организаци (секретарин нүхэр Д. Очиров) социалистическэ мурьсөө муу бэшээр хүтэлнэ. Наяхан, партиин суглан дээрэ эрдэм ухаанай туйлалтанууд болон түрүү дүй дүршээсэ колхозойнгоо үйлдэбэрлэе яажэ нэбтэрүүлхэ тухай асуудал табижа, зүбшэн хэлсэһэн байна. Эндэ мурьсөөнэй дүнгүүдыс гаргажа, бүхы колхознигууд, механизаторнуудыс тэрэнтэй танилсуулаха гадна, түрүүшүүлэй портретүүдыс «Хүндэлэй доскада» ялалдаг байна. Энэнь хүнүүдыс эхээр урмашуудалга юм.

Маленковой, Кировэй, Андреевэй нэрэмжэтэ колхозуудай партиина экин организацинууд социалистическэ мурьсөө эмхидхэхэ хэрэгтэ шухала анхаралаа табина. Тэрэнэй ашаар хабарай тарилга саг соогоо үнгэрэгдэжэ, баян ургаса туйлалдан байна.

Сталиной, Маленковой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта «Хүндэлэй данса» бии болгодоо. Энэ данса соо колхозой түрүүшүүлэс портретүүдтэйгээр оруулдаг, тэдэнэрэй илалтыс харуулдаг юм. Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо тус дансада 9 түрүү колхознигууд, тэдэнэй тоодо гахайшан Б. Очирова, тугалшан Н. Будаева, пастух Б. Эрдынеев ба бусад бэшгэдэнхэй.

Мурьсөгшэдэй өнөөд хоорондоо ябалсажа, бэе бэсынгэе ажалыс харилсан шалгалсаха гэшэ социалистическэ мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ ехэ удхашанартай юм. Иймэ шалгалта Иволгин, Саятын МТС-үүдэй хоорондоо болоо. Мун Лениной нэрэмжэтэ, «Майн 1» колхозууд мурьсөөндэ абалан уялгануудайнгаа дүүргэлтыс харилсан шалгалсаһан байна.

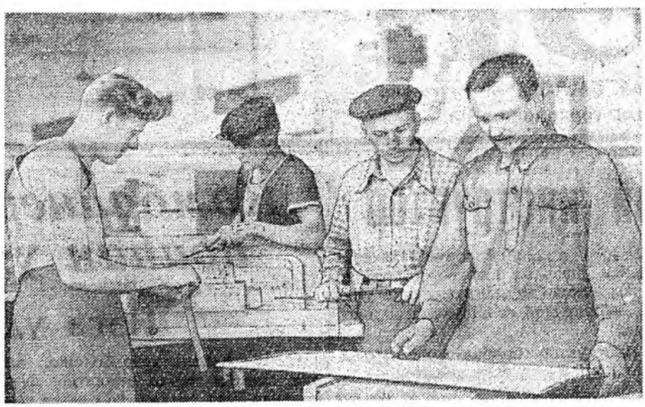
Москва городто нэгдэлэн Бүхэ-союзна хүдөө ажыхын выставкэ гэшэ социалистическэ мурьсөөнэй ябасыс бүри дэбжүүлбэ. Аймагайнай 35 түрүүшүүл, эдэбхитэд тэндэ ошожо, ехэл һонин, хэрэгтэй юмэнуудыс хаража, ойлгожо эрээ. Олон колхознигууд, механизаторнууд эрэхэ жэлдэ выставкэдэ хабаадахын түлөө тэмсэнэл.

Мун колхоз, МТС-үүдэй олон түрүүшүүл 1954 оной ноябрын 4—5-да болохо аймагай хүдөө ажыхын выставкэдэ хабаадалсаха байна.

Тингэбэшэ, мурьсөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрлэхэ хэрэгтэ дутагдалнууд нилээд бии. МТС-үүдэй дирекцинуудэй, профсоюзна организацинуудай зүгһөө социалистическэ мурьсөөнэй ябасыс шалгаха ушар бага. Зарим газарнуудта халтал гэхэдээл уялга абыха, тингэдэ тэрэнээ дүүргэхэ гэшэс мартадаг баримтанууд олон. Иймэ ушарнууд «17 партсөзд», «Мартын 8», «Майн 1» колхозуудаар үзэгдэдэг. Тимэһээ тэндэ зарим колхознигуудын ажалнаан гэгдэдэг, хүдэлмэреэ шанар муутайгаар хэдэг.

Социалистическэ мурьсөө хүтэлбэрлэгдэе аймгүйсэдком, сомоной соведүүдэ ушөөл нулаар хандана. Хэдэн олон хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд энэ шухала хүндэтэ хэрэгтэ хүсэдэ хабаадаагүй байһаар. Манай аймагай партиина организацин урда ажалай бүтээсыс дээшэлүүлгэ хүсэн болохо социалистическэ мурьсөө ударидалгада байһан дутагдалнуудыс дары усалдажа, парти, правительствээр табигданан зорилгонуудыс түргэн бэлдүүлхын түлөө бүри эршэмтэйгээр оролохо зорилго табигданхай.

Абалай уялгануудаа дүүргэхын түлөө ажалайнгаа бүтээсы дээшэлүүлэе!

Лениной орденто ПВЗ-гэй модельнэ цехын бригадир М. Вертеховскийн хүтэлбэрилдэг модельцигүүд даалгабаряа нара бүри 270 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭР: нүхэр Вертеховский (баруун гарһаа) модельцигүүдэ зүбшэл үгэжэ байна.

Уялгая дүүргэхэмнай лабтай

Социалистическэ хүдөө ажыхыс эрид хүгжөөхэ талаар, бүгдээрэд дэй тэмээлэй үргэнөөр дэлгэрээд байхада, промышленна предпрятинуудай хүдэлмэришэд энэ шухалын шухала зорилгоһоо гэгдэнгүгэй. Жэшээнь, манай модной заводой коллектив энэ жэлдэ эхилжэ, хүдөө ажыхын машина бүтээлгын заводуудай захилаар тусхай продукция үйлдэбэрлэхэ эхилэ. Тинн валовой продукция үйлдэбэрлэхэ түсэб нёдондо жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин дээшлэн байна.

Гүрэнэй түсэбэс саг болзор соонь дүүргэлгын ямар ехэ удхашанартай мэдэрэн, манай заводойхид продукция үйлдэбэрлэхэ түсэбөө декабрын 5-да дүүргэхэ гэлэн уялга абанаар үни болоо. Мун бригада, хүдэлмэришэн бүхэмнай тус тустаа уялга абанхай. Тэдэ уялгануудыс хухай саарһан дээрэ бэшээд лэ үнгэрэнгүгэй, харин бодото хэрэг дээрнэ бэлдүүлхын тулада эгзэн түрүн ажалайнгаа бүтээсыс дээшэлүүлхэ ябадыс тон шухала гэжэ тоолоноб. Тинн үйлдэбэри дээрэ ажалай түрүү арга дүршэл нэбтэрүүлжэ, ажал ехэтэй хүдэлмэриис механизацила хэрэгтэй. Энэ зорилгоор заводойнай цехүүд 1954 ондо хэдэн шэнэ станогүүдыс абаа. Моло хөрөөдлөг цехтэ «РБ-75-2» маркын шэнэ рама тодохойнэй түлөө ажалайнгаа бүтээсэ нилээд дээшэлжэ.

Бидэ нүхэр Мясниковтой тус рама дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, часай график хэрэглэдэг байна. Мүнөө рамаа нэгшэше минутада минн

байлгахгүйн тулада хөрөөдлөг модонуудыс гүйсэд хүрэхөөр дүтэлүүлхэ, түрхихэ материал эртэнһээ бэлдэхэ болон бусад хэмжээ-ябуулгануудыс бэлдүүлнэбди. Ингэжэ хүдэлмэришөөд байханда халаанайнгаа нормыс 1,5 дахин үлүүлэн дүүргэхэ арга олообди.

Машинануудайманай таһалгаряагүй хайнаар хүдэллэгэ дежурна слесарьнуудэй ба хөрөөнүүдыс занан табигшадай хүдэлмэришөө нилээд дулдыдадаг. Манай рамын слесарьнууд машинын эблэршэн, элшэн деталуудыс түргэнөөр заһабарилдаг, хүдэлмэри наатуулаагүй байбашыс, бүхы рамануудай хөрөөнүүд ёһотой хайнаар хурсадалдаагүй, ёһот бэжэжээн заһабарилууд саг соогоо хэгдэдэггүй байна.

Предприти бүхэнэй продукция үйлдэбэрлэхэ даалгабаряа дүүргэхэ эгээл шидэхыс үе — дүрбэлдхи квартал дүтэлбэ. Гэхэтэй хамта, заводойнай цехүүд үбэлэй үсын хүдэлмэридэ удаанаар бэлдэхэнэ.

Заводой дирекци хүдэлмэришөө байһан эдэ дутагдалнуудыс усалдахын тулада ойрын үдэрүүдтэ зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Өөрнөгөө туйлааһа нүхэр Мясниковтой модо хөрөөдхэ жэлэйнгаа даалгабарие Октябрьска социалистическэ революциин 37-дохи жэлэй ой хүрэтэр дүүргэхэ гэлэн уялгая бэлдүүлхэмнай лабтай. Мүнөө ноябрь харын програмаар ажаллажа байнабди.

Г. Ермолаев, Улан-Удын модной заводой рамщик.

Түрүү аргаар ажалланабди

Манай заводой коллектив республикайга орой модной промышленностин предпритиинуудай машина, трактор болон бусад механизмуудыс заһабарилха уялгатай юм. Энэ үүргэс хайнаар дүүргэхын тулада заводой хүдэлмэришэд ажалайнгаа эмхидхэлыс хайжаруулаха, бүтээсыс дээшэлүүлхэ гэжэ оролоно. Иүүлэй үелэ үйлдэбэришөө шэнэ технологи нэбтэрүүлжэ байнабди. Заводнай урдан трактор болон автомашина задалаад лэ, частуудыс захианаан абаад заһабарилха эхилдэг байгаа. Тимэһээ механизмууд удаанаар, шанар муутайгаар заһабарилдадаг байһан юм.

Заһабарилга дээрэ ажалай бүтээсыс дээшэлүүлхэ, тэрэнэй шанарыс хайжаруулаха зорилгоор энэ жэлэй эхинһээ хойшо шэнэ арга — агрегатно-узловой арга хэрэглэжэ эхилдэгэ.

Автомашина хабсаргадаг цех соо шэнэ аргаар ажаллахын тулада 4 үзел эмхидхэгдэе. Тэдэнэй нэгэниин автомашинын урда мостыс, Владимир Авдоничевой үзэлэйхид скоростин коробко, сцепления муфта, кардана голнуудыс, Николай Авдоничевой үзел хойто мостыс заһабарилдаг. Дүрбэлдхи үзэлэй хүдэлмэришэд автомашинныс эсэслэн хабсаргадаг байна. Энэ үзэлдэ 4 хун ажаллана. Хабсаргаһа нүхэр Смирнов сентябрь нара соо 9 автомашина хабсарха уялга абаад, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бусадта жэшээ харуулна.

Агрегатно-узловой методэй нэбтэрүүлгэдэнэй ашаар хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлжэ, салынгыныс нэмээ, тэдэнэр нэгэ хүдэл-

мэридөө дадажа, мэргэжэлтэй болоно. Жэшээлхэдэ, Николай Авдоничев урдан мэргэжэл багатай байһан юм. Энэ аргаар ажаллаха эхилһээр энэ богонихон болзор соо өөрынгөө хүдэлмэриис шадаараар, хайнаар хэдэг болоо.

Ажалай шэнэ, түрүү арга хэрэглэн, мун заводойнгоо үйлдэбэрин талмай үргэдхэнгүй, бии байһан түхээрэлгэнүүдээрэ урданайхиһаа хооло олон механизмуудыс заһабарилдаг болообди. Агрегатно-узловой аргыс хэрэглэхэдэ үшөө юугээрһээ һайн бэ гэхэдэ, заһабарилгын хүдэлмэрин шанар эрид хайжарна.

Гэбэшэ, хүдэлмэришэмнай дутагдалнууд нилээд олон. Тэдэниис эрид усалдаагүйдөө биднэр саашаада ехэ амжалта туйлажа шадахагүйбди. Мүнөө үбэлэй хүйтэн ойртожо хооло олон механизмуудыс заһабарилдаг болообди. Агрегатно-узловой аргыс хэрэглэхэдэ үшөө юугээрһээ һайн бэ гэхэдэ, заһабарилгын хүдэлмэрин шанар эрид хайжарна.

Гадна, заводой хангалгын таһаг муугаар хүдэлмэришэн. Запасной частнуудуудар цехүүдыс саг соонь хангалдагүй, мун складта угы частнуудыс захил хэжэ асардаагүй байна.

Манай цехын хүдэлмэришэд заводойнгоо коллективтэй хамта Октябрьска революциин 37 жэлэй ойн хүндэлдэе ажалай вахтада жагсаад, ажалай үндэр бүтээсын түлөө социалистическэ мурьсөөндэ хабаадалсажа эхилбэ.

И. Лисин, Улан-Удын «Механлит» заводой хабсаралгын цехын начальник.

Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Наймаалагша Долгор Будаева Закаменай аймагай Цакирай сельной магазинда хэдэн жэлэй турша соо хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэ хадаа даалгабарта ажаллаха харюусалгатайгаар хандадаг, эд бара наймаалха түсэбөө амжалтайгаар дүүргэдэг юм.

Жэшээлхэдэ, мүнөө Октябрьска социалистическэ революциин ойн хайнхэнэй ажалай үндэр туйлаагаар угтахын тула социалистическэ мурьсөөндэ оролсожо, август һарынүсэс түсэб 128,7 процент дүүргээд, энэ мурьсөөндэ түрүүлжэ явабна.

Минута бүхэнэй түлөө тэмсэнбди

Хүдэлмэрин үдэрэй дүүрэмжэ бригадир Любовь Дмитриевна Цыпина биднэртэ хандажа, мүнөө даалгабаряа хэпэй хэдэ минутаар шапартайгаар дүүргэхын түлөө хэлэжэ үгэдэг. Тинхэ зуураа, үндэр үшөө хайнаар ажаллахыс гэжэ, манай урма зоригыс улам бэрүүлдаг юм.

Бригадманай ноһо ээрхэ даалгабаряа үдэр бүри 170 процент доошо бэшээр дүүргэнэ. Ээрэгдэн ноһонхой шанар һайн байдаг. Ээрэгын хоёр станок халаан соо нэгэ минута минн байдаггүй.

Манай амжалта хадаа ажалай бүтээсэ эмхидхэнэй, хүдэлмэришэн сагай минута бүхэнни ашаартай хэрэглэнэй, мун өбтэй эмхитэйс ажаллаһанай ашаар туйлаагаар үгдүүлжэ ажаллаа ерэмсээр ээрлэгын машинныс нүүгөөд хайна хайна хайнаар, нигтар шапартушаажа абаад, тоһоодоо, ажаллажа эхилдэгбди. Хүдэлмэреэ эхилжэ сагага алмаха зорилгоор ажаллаһа. Би станок ээрлэгдэггүй ноһо табихада хүдэлмэришэн шадаал наа түрэгдэхыс оролоноб. Ээрэгдэхэ ноһоһо үзүүрнүүдыс ээрэгтэ зангидаһаа 25 секунда соо дүүргэжэ, 5 секунда алманаб. Мун ээрэгдэхэ бэлэн болоһон ноһоһыс ээрэгтэниин станокһоо мулталжа абахада 22 секунда алманаб. Бүхыдөө нэгэ халаан соо 1176 секунда алманаб. Энэ соо соогоо үшөө 9 килограмм ноһо ээрэхэ аргатай болоноб.

Бригадын 5 гэшүүд тус тус 1176 секунда сагага алмана. Алман даһан энэ саг соогоо хамта 45 килограмм ноһо ээрэнэ. Тимэһээ илан соогоо манай бригада норма гадуур 45—50 килограмм ноһо эрхим шапартайгаар ээрэдэг болонохой.

Ноһо һайн шапартайгаар ээрэгдэе гол анхаралаа табинабди. Тин ноһоһыс нэгшэше зангилаагчтөөр, жэгдээр ээрэхыс оролонобди. Ээрэгдэжэ байһан ноһоһоһыс гэгтэ таһархада, тэрэнни зангилаагүйгөөр томохо арга оллонхой. Мүнөө ээрэнэ ноһонхой гансал эрхим шапартай байдаг.

Биднэр ажалай бүтээсыс саашада дээшэлүүлхэ талаар Москва ба Московско областин промышленна предпритиинуудай коллективүүдэй үүсхэл дэмжээд, нимэ амжалта туйлажа байнабди. Наяманай бригадада «эрхим» гэгтэн хүдэтэ нэрээргэе олгодоо.

В. Налабардин, Улан-Удын сэмбын фабрика ноһо ээрэгч.

Арга боломжонуудаа гүйсэдээр ашаглахын түлөө

Манай цех ажалай бүтээсыс дээшэлүүлхэ нилээд ехэ аргатай юм. Мүнөө цехымнай коллектив үйлдэбэришөөд байһан арга боломжонуудай элэрүүлхын түлөө оролдосотойгоо тэмсэнэ. Бригаданууд хоорондоо мурьсөнхэй, хүн бүхэн ажал ехэтэй хүдэлмэриис механизацила таһаг абалан уялгая дүүргэхыс оролоноб.

Мун уралан парижнуудын дурад халууд олоор ородог болоо. Урдан бригадыманай слесарьнууд хүдэлмэришэд эхилхэнэ урид деталуудыс үнхүүлгэдэ ба отологодо газаруудыс тэмдэглэхэдэ ехэ сагага гэгдэг байгаа. Ганцэн энэнид аяар 30—40 минут хэрэгтэй байгаа. Слесарь Володомов бидэ хоёр энэ ажалыс механизацила зорилго урда табилда, уданышгүгэй балли болон бусад деталуудта хэмжүүрысн адалгүйгөөр нүхэ гаргаха тусхай прибор зоһоогообди. Энэниэй ашаар деталуудта зурлаахай табиха таһаар орбо хүдэлмэришэн гараар хэдэ хээ болбо. Жэшээнь, нэгэ вама 30—40 минутын оронодо, 5—6 минут соо нүхээгдэдэг болоо. Урдан пневматическэ балтын нэгэ грануль гэжэ детал хоёр слесарь гараар бэлдэн үдэр соо хэдэг байһан юм. Мүнөө энэ ажал механизацила таһаг слесарь халаан соогоо 100—120 тиннэ детал хэдэг болоо.

Манай бригадын токарнууд урдан В. Рытин, С. Фоменко гэгшэд урдан юрын отолуураар түмэр отолодог байгаа. Түмэр отолодогыс түгэдэхэ зорилгоор отолуураа олодо болгожо, тэдэнэр амжалта туйлааһа мүнөө подшипнигуудыс урлааһа наа 1,5—2 дахин олыс, һайн шапартайгаар хэдэг болобо. Нимэ жэшинүүд олоно.

Н. Комутников, Улан-Удын ПВЗ-гэй инструменталь цехын слесарь.

„Заготзерногий“ пункт заһабарилдаагүй

«Заготзерногий» Хаминин пункт шэнэ ургасын тарья тушаажа абалгада бэлэн бэшэ, тарья сээрлэхэ машинануудай заһабарилга дүүргэдүй, тарянай шанар шалгадаг лабораторинь задагай, тарья ашаха, буулгаха ажал ехэтэй хүдэлмэришүүдыс механизацила талаар юушыс хэгдээгүй гэлэн статья манай газетын августын 28-най номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдон байгаа.

Статья соо заагдаһан баримтанууд зүб байба. Шэнэ ургаса тушаажа абыха техникескэ базын бэлдэхыс таһалдуулһанай, саг үргэлжэ архи уудаг ажалай журам өбдэдэг, мун

правительствын, Бэлдэхэлэй министрствын директивныс бүүдүүлгээр хазагайруулдаг байһанайнгаа түлөө «Заготзерногий» Торин томоходонон пунктн директор Лалетин «Заготзерногий» Бурят-Монголой республиканска конторын захиралтаар ажаллаха гаргагдаба.

Мун саг үргэлжэ архи уудаг, дээрнээ үгтэн даалгабары дүүргэдэггүй, гүрэнэй тарья эхээр дутаһан ба техникескэ бэлдэхыс таһалдуулһанайнгаа түлөө Хаминин пунктн складыс даагша Цыренов мун дурсагдагша захиралтаар ажаллаха гаргагдажа, хуулин хариусалгада хабаадуулагдахын тулада, хэрэгын прокуратурада үгтэбэ. «Заготзерногий» Торин пунктн шэнээр томилогдон директор Лалетин, Хаминин пунктнуудай дутуу дундануудыс усалдаха талаар тодорхой заабари үгтэбэ.

Хаминин пунктн складыс даагшаар «Заготзерногий» республиканска конторын аппарадһаа шадабаритай хүн эльгээгдэе.

Мүнөө үелэ пункт ороһоо тушаажа абахаар бэлэн болгондоо, шэнэ ургасын тарья тушаан абажа байна гэжэ «Заготзерногий» Бурят-Монголой республиканска конторыс эрхилгэшэ нүхэр М. Дряхлов манай редакцияда мэдээсэбэ.

Овощь саг болзор соонь хуряжа, гүрэнтэйгөө түргөөр тоосое!

Овощин баян ургаса

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска нумуэй болон парти, правительств-гаргаһан удаадахи тогтоолнуу-дүүргэлтэ болгон Мухаршэбэрэй «Гигант» колхоз Гашейн ЦК-эй хүдөө ажакын мэргэжлэт-тэ туһаламжаар, овошинин культу-руудай ургаса дээшлүүлхэ та-варга эхэ хүдэлмэри хээн байна.

Овошинин бүхы культуранууд саг-тоосого, найнаар элдүүлгэдэгдэн туһуурин уцасток дээрэ тарилга-тай байха юм. Овощь тарилгын тал-тай энэ жэлдэ нилээд үргэдхэгдэжэ, гектар хүргэдгөө нэн.

Овощь тарилгын бригада 20 — 20 гүрэнтэй 2 звеноноо бүридэнэ. Звено-нууд тарилгынгаа бүхы талмайны-нтар бүриһөө 140 центнерһээ доо-шоо бэшэ ургаса хуряахабди гэгээн тага абһан байна. Звенонуудай зоонодо социалистическэ мурьсөөн түргүүлгэдэ нэн.

Овощеводуудай шэн габыята тал дэмь хосороогүй. Колхозой эрвэнонуудай орогородой уцасток дээрэ помидор болон үгэрсын ургаса хуряагдажа байна. Үгэр-сэ помидор уялгага ёһоор гүрэндэ таряжа, МТС-эй хүдэлмэринин ту-һаа натура түлэбэрээр тоосого-дүүргэдэ, 300 гаран центнер үгэрсэ, помидор гүрэндэ худалдажа. Рынок дээрэ үгэрсэ, помидор эхэр худалда-лаха гади, колхознуудайнгаа талдаа үдэртэ 250 центнер үгэрсэ абһан байна.

«Гигант» колхоз 100 мянга шахуу гүрэнгэй доход гансахан үгэрсэ худалдаһаа оруулаад байха юм.

Тэрэһэлэн тонгино, чеснок, мор-ковь, свёкло, капуста болон бусад овошинин баян ургаса хуряагдахаар үргэдэгдэнэ. Мүнөө гүрэндэ овощь ту-һалага, рынок дээрэ овощь худал-даһаа колхозой оруулан доход 40 мянган түхэриг хүрөөд байна.

Колхоз гүрэндэ овощь худалдажа шийдэ. Тэрэһэйгээ түлөө ашаанай автомашинна абаха юм.

Л. Леонов.

Турнепс хуряалгы түргэдхэхэ

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 32 гек-тар талмай дээрэ турнепс тарихан байна. Тэрэһэйгээ 17 гектар тариал-га мээ газар дээрэ хэгдэнэн байха юм. Малай шэмэтэ тэжээл болохо-го культурын ургаса угаа байн.

Турнепсын ургаса хуряаха саг ту-һаа. Тээд энэ колхоз тэрэ ургасын хуряагдаа бэлдэнэгүй, овошхран-иници баринагүй. Хранилици бар-илга хүхэ Сэлэнгын МТС үни хада-хатан байгаа. Тэрэһэй барил-гын тус колхоз мүнөө хүртээр эхи-нэгдүй, барилгын мола бэлдэггүй байнаар. Дархашуулы барилгада түлөө табладүй юм.

Энэ культурын ургаса хуряаха саг-тоосого. Тиммэнэ тэрэнине хада-хала хранилици мээ гэгээр бари-ла дүүргэхэ хүдэлмэри эмхидхэхы колхозой правлени, тэрэһэй түрүү-лэгшэ Халтановта хануулагдана.

П. Ангаров.

Таряа тушаалгын гээгдэлые түргэн усадхаха

Хаяхан КПСС-эй обкомой бюро Республика дотор таряа хуряалгын гүрэндэ таряа тушаалгын ябаса «Гигант» асуудал хаража үзөөд, ара-лай ажакын энэ шухала кампани болзо таряа хуряалга, тушаалгын таряа зарим айкомуд ба аймгүи-сэдкомуд тоонгоүй гэжэ эрид бу-уруулаба. КПСС-эй обкомой бюро Республикын колхозууд ба аймгүи-сэдкомуд таряа хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалга ба үрэнэ хаалга тон хуряалгагүйгөөр ябуулагдана гэжэ үндэ-лэгдэнэ. Партийн Хэжэнгын, Зэ-нэ, Ярууны, Закаменай, Торнин, Ярууны, мүн тэрэһэлэн Мухаршэбэ-рэй, Кударын, Сэлэнгын айкомуд ба аймгүи-сэдкомуд таряа хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалгы илангага муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэг-лэнэ байна.

Үзөөрөөшье республикын зарим айкомуд таряа тушаалгын талаар сэхэн дутагдалнууд бин. Олохон айкомуд таряа энэ кампани тон уда-аар ябуулагдана гэжэ мэлээр хэ-рэгдэнэ. Хэжэнгын, Курумканай, Хо-рин айкомудай колхозууд наяа бо-лотор таряа тушаалгада хабаадал-гагүй байгаа. Байгша оной сентя-брьн 15 болотор Хорин аймагай 14 колхозууднаа гансахан «Победа» колхоз таряа тушаажа эхилэн бай-н. Курумканай аймага мүн лэ ган-сахан Молотовой нэрэмжэтэ колхоз таряа тушаажа эхилэнэ. Тинхэдэ Сэлэнгын аймагай «Коммунизм», Доржо Байкалов, Сталиной нэрэмжэтэ колхоз мэтэ томо колхозууд таряа ту-шаажа үшөө эхилээдүй. Гэхэтэй-лэнэ, Доржо Банзаровой нэрэмжэ-тэ колхозой (түрүүлэгшэнь хүхэр Шичиков, парторганизациини сек-ретарь нүхэр Ефимов) тогуд дээрэ 100 центнер таряан сугларанхай

Овощь ургуулга—артелиин ашаг ехэтэ халбари

Эдэ үдэрнүүдтэ «Улаан Эрхирик» колхозой огородой бригаданаа дүр-эн ашаатый автомашиннууд гара-жа, Улан-Удэ город тээшэ үлгөөгүүр бүри ошоно. Колхозой огородно бри-гадын бүридхэлшэ Цыбыкдоржо Гонгоровой тэмдэглэһэн тоогоор ры-нок дээрэ худалдагдахаар 500 гаран центнер овощь абааһагдаһан байна. Гансахан 400 гаран центнер үгэрсэ худалдагдаба. Колхозой огород дээр-рээ үдэр бүхэндэ 1,5 тонно үгэрсэ хуряагдана.

Партийн ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһанай һүү-лээр, нёдондо намар овошинин ажак-хые хүгжөөхэ тухай энэ колхоздо ехэ анхарал хандуулагдһан байна. Тинх-эдэ тусхай хэмжээ-ябуулануудые хараалаад, теплично-парниково ажак-хытай болохо гэжэ шийдэнэ нэн. Тарилгын талмай үргэдхэхэтээ хамта, агротехническэ түрүү арга шадбарине хэрэглэн, овошинин культурануудай ургаса эрид дээш-лүүлхэ гэжэ хэлсэнэ байна.

Артиелин гэшүүд хараалһан хэм-жээ-ябууланууд хэрэг дээрэнэ бөдөлүүлэ. Тепличэ барнажа, хабар ха-да ашагдалгада оруулан, 450 рама-тай парнигуудта овошинин рассада һуулагһан байха юм. Тэрэһэй ашаар, тус колхоз энэ жэлдэ тонгино, мүн үгэрсын эртын ургаса абаа. Овощь тариха талмай энэ жэлдэ хоёр дахин шахуу үргэдхэгдөө.

Энэ жэлдэ бороо хура хомор-той байбашы наань, муу бэшэ ур-гаса хуряагдаба. 4 гектар талмайтай үгэрсын уцасток 400 центнер ургаса үгэбэ. Капустын бүхы 13 гектар тари-лаһаа тус бүриин 250 центнер ур-гаса абахаар хараалагдана. Мүн помидор, морковини ургаса яһала һайн гэжэ огородно бригадын бригадир нүхэр Гармаев хөөрэнэ.

Зунай үелэ ургасын хойноһоо хар-ууһалга найнаар эмхидхэгдэнэ байна. Саг соонь уһалгаа, бурта-гүбнэ түүлгэ, рлд хоорондын элдүү-риг хэгдэнэ байха юм. Ажал ехэ-тэй хүдэлмэриүүдые механизацила-га тушаа ехэһэн оролдогто гарга-даа. Морёр рлд хоорондын элдүү-риг хэхэ зэмсэг зохёожо, тэр-рээгээр капуста, помидор гэхэ мэ-тын ургасануудай рлд хоорондын элдүүриг хэгдэнэ байха юм.

Энэ жэлэй эхээр колхозой прав-лени огородой бригада, звенонуудта үйлдэбэрин даалгавари үгөө. Тинх-эдэ овошинин ургаса хуряалгын, тэрэ культурануудые гүрэндэ ту-шааха, худалдаха түсбэ үртэнэ байха юм. Тиммэнэ түсбэй ёһоор «Улаан Эрхирик» колхоз энэ жэлдэ 730 мянган түхэригэй оло овошчы-ноо оруулаха зэргэтэй. Энэ тоо ха-да нёдондонойхоо хэдэн зуун мянган түхэригээр ехэ болоно.

Тус колхоз хараалһан түсбөө амжалтатыйгаар дүүргэжэ байна. Мүнөө уялгагаар овошь тушаала-гага, мүн гүрэндэ худалдаһаа дүүргэ. Рынок дээрэ овощь эхэр худалдажа байна. Энэ үелэ ганса-хан үгэрсэ худалдаһаа 100 мян-ган түхэригэй оло оруулаад, ка-пуста болон бусад овошчыноо 500 мянга шахуу түхэриг абахаар ха-раална.

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхи-рик» колхоз овощь элбэгээр тари-ха дүүрэн аргатай город шадарай колхоз юм. Тиммэнэ туйлаһан ам-жалтага бүри арбадлажа, ерхэ жэлнүүдтэ бүри ехэ, бүри баян ур-гаса хуряахын түлөө улам ша-нгаар хүдэлмэрилхэ зэргэтэй.

Д. Баданов.

Энэ жэлдэ Түхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой огородой брига-дынхид овошинин баян ургаса ургуулаа. Гектарнаа дунда зэргээр капустын 250 центнер, үгэрсын 120 центнер ургаса хуряагдаба. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: огородой бригадын бригадир О. Кобелева, звеньевой Д. Тутарина. Г. Никифоровэй фото.

Сатирынь БУУЛАН

Архинша, һамгаша алдартай нэгэн

Ашаанай машина Мухаршэбэр тосхой гол үйлсэдэ байгаа үүдэн дээрэ «Чайна» гэгээн гаршатай гэр-рэй үндэр хэрэлсээ тушаа тогтошо-но.

Машина сооһоо бообривоор кир-гуулан үһэтэй, хабантан шалха-гар ниуртай, манан манха уб улаан шодэтэй, сагаан хүсэнгүүдтэй мухар хамсытай хүрин хүсэсатый нэгэ хүр-дэгэр хүн буугаад, амаа тамшааса-гаан, нодөө сэб сэхэ сэлээтэй үүдэ руу залаан, найгалзаһаар «Чайна» худар орошоно.

—Энэһини, нүхэр, бүтэхэгүйл хүн даа, — гэжэ хажууд тэрэ маши-ны, мүн ногтуу хүнэй хэрэлсээ өөдэ найгаһаар гарахые хаража байһан наһатайхан хүн толгойгоо һэжэрбэ. — Энэ «Союззаготтрансын» Мухар-шэбэртэй автобазын шофёр Петр Карлов гэшэ.

—Эх, юонш гэхэб даа, энэ Карлов гэдэгш муу муухайл хүн, һэшхэл гэг-жэ тэрэһэндэ байхагүй, яажэ энэ ами-танине алтан дэлхэй нурган дээ-гүүрээ ябуулаба...—гээд хажуудам байһан эхэнэр дураа гутан уршагад гэгэ.

—Муухай хүхэ архиншан, мүнөө энэш болиторгоо уугаад лэ, газар һунажа хэбтэхэл даа, тинхэдэн но-солдо, бурзатый!—гэжэ үйлсын гу-рин сахигша милициини сотрудник ашаархангаар гэмэрнэ.

Ингэжэ эдэ олон хүнэй Петр Кар-ловта дураа гутан, эгээл хүндэгүй үгэнүдэһэ тэрэһэн тухай хэлэхэдэн, хэн юун бэлэй, ямар тиммэ муу муу-хай ябадал гаргаһан хүн юм гэжэ һонирхомоор байба.

Энэ Карлов гэдэг арбанай адаг, долооной дорой амтан байшоо. Тэр-рэнэй һэххи хүнгэн ябадалынь, заб-хай залыхай архинша мурьны Мухаршэбэрэй аймагай олонхидто мэд-эжэ болохой. Тэрэ хүн зондо шоо үзэгдэдэг, шобто харагдадаг боло-роор үннэй. Петр Карловай һэххи, забхай залыхай ябадалынь баримта, жэшэһүүд нимэ байна.

Заган ногагай Аксинья Филатов-тай хамтараад Миша, Дуся гэхэ нэр-рэтэй хүүгэдтэй болоһон хүн аад, ямаршые һобингын хүдэлдөө юм һэм, архи тамхи залгихан түргэдөөд, салын мүнгөө гансаараа үрээд, гэр байрандаа тогтохо тороһоо болжико тойрошоод, удаа тээшэ бүри һам-гага зандааг, хараадаг, сохидог бо-ложо, эсэстэ «Алахаам» гэгэ элбаша-һан юм. Хургуулин наһа хүсэжэ байһан хоёр үхибүүдын үншэрбэ, Аксинья гансаардаба.

Удааншы болонгүй мүнөөхи Кар-лов «Звезд» совхозой хүдэлмэрилэг-шэ Полина, Перельгинае үгэдөө оруулжа, наһанай нүхэр болобош гэжэ этигүүлбэ ха. Ундангүй Полина басагатай боложо, гэр байранда на-ра ногоо татахалд гээ һэн. Тээд тиммэ жаргал удааншы үргэлжлөө-гүй — һэшхэл үнгэгүй муу муухай ябадалта Карлов жэлтэй басагага, һамгаа хатаад абаһаба.

Амаа тахуулаха болиһон амгай-ша дорой Карлов залыхай ябадала саашан дабтаба. Харашбэр тос-хойной Анфиза Яньковае һамган бол-гожо абаад, тэрэһэнэ хүбүүн баса-

ган хоёртой болобо. Тээд нэтэрлэн муухай амитанда эншые гэр бү-лэнь һанаань амаруулбагүй, тэрэ дутуу эднэн шоно шэнги иһэн тин-шээ тэнгэдэй зайдаг, эндэ тэндэ ар-хидадаг, хонодог болоо һэн. Удан-шыггүй хоёр жаахан үхибүүтэй Ан-физа һамгага хаяад, Мухаршэбэр тосхойной Мария Гусляковада яба-шаба.

—Петя, таагүй юумэ хэжэ бай-наш, — гэжэ тэрэһэй муу «муухай» ябадалы хаража мэдэжэ байһан та-шил хүнүүдэйнгээ хэлэхэдэ: — Алтан дэлхэй дээрэ минин шу-һанай таһардан олон юм бээз, на-наагаа бү зоботты, — гэжэ Карлов һэнгэргүйгөөр харюусадаг ха.

—Байза, Петя, тэдэнэртэе туһа-лалсаха һэн хаш, — гэхэдэн, һэш-хэлгүй амитада юм даа, гараараа зангажа: —Хаягтыл даа, яажэ би туһа хүр-гэжэ захадан гараха хүнбид, дүшэ-табяд нимшүүд би юумэл!—гэжэ Карлов бүри бахархан шарай үзүүлэн маһарна.

Хахад үдэрэй наран шаража, тол-гой нозогон хүнүүдые һүүдэр руу шургуулаа. Ленинэй ба Трактын үйлсэнүүдтэй уулзуур дээрэ хүнүүд олоороо бөөгнэрэн сугларһанхай, юушые хараха гэжэ бултадаа үлэ-гшээлдэн, эгээл шанга наранай эл-шэ доро халуунһааншье бүри айнгүй-гөөр агсана.

—Үгы, байгты, хаанашые ошохо-гүй! Намайе абаашаа эрхэгүй! Абадаа хэлэхэб... Абым таниха гүт? Карлов Петр!...—гэжэ байжа үхибүү-нэй хашхарха абьян хана болоод байһан зон сооһоо түрүүшээр дууд-лаад, һүүдэрнэ сагаан халаадтай хоёр хүн бүлэг зон сооһоо 12—13-аад наһатай, нүрөөтэйшгэ хүхэ са-гаан ниуртай, хирэ болоһон сам-сатый хүбүүе тэлэжэ гаргаад, «Ско-рая помощь» гэдэг машина соо оруула.

—Өөрөө залгихан багадаад, үшөө үхибүүндэ уулгажа байдаг юун гэг-һэн тоолхогүй амитан гэгшэб!—гэжэ хойто добо өөдэ, больница тээшэ шуумайжа ябашһан машинны үд-шын хаража, тэрэ бүлэг зон сооһоо нэгэн хэлэнэ.

Мэдэхэдэ, энэ хадаа Карловай тү-рүүшын һамган Аксиньяа гараһан Миша гэдэг хүбүүн болоно. Алмент түлэхэ гэжэ хуулита ёһоор нэхэгдэ-хэдэ, Карлов тэрэ түлбэриһөө худ-жаһан тулада Заган гүйлгэжэ ошоод, «велосипед, мотоцикл абажа үгэхэб, машинадаа һуулажа, Улан-Удэ город, Петровско элдэ абааша-хаб», гэжэ байжа эдир Мишые гэг-дөө оруулаад, һуулажа абаад яба-шоо һэн. Тэрэ гэгээр хоёр жэлэй туршадэ Петр Карлов «алимент тү-лэхэгүйб, нэгэ үхибүүгээ үргэжэ бай-наб» гэжэ заргалдааг. Карлов ган-сахан лэ мүнгэн тухайда ухаагаа та-бяд, тон шухала юумые, үхибүү-нэйнгээ хүмүүжүүлгые огто тооно-гүй. Түрэн эхэһэн эдир үхибүүе таһалан асардад, муу зантай хойто эхэ — Мария Гусляковагаар хүмүү-жүүлгэжэ байхадаа, хуурмаг ёһоор бээдээ эрьюулжэ, дуратай юумынь

Тээд, эдэ хоёр аймагай колхозууд гү-рэндэ таряа тушаалгы хуряалгай эми-хитэйгээр ябуулана. Мүнөө Түхэнэй, Байкало-Кударын аймагууд бүхы гүрэндэ таряа тушаалгага болзорһоон урид дүүргэдэ, МТС-эй хүдэлмэринин түлөө натура түлбэ-рээр оруулжа, үрэнэ хүрэнгээ хажа байна. Гүрэндэ таряа тушаалгы республикын колхоз бүхэнэй эми-хитэйгээр ябуулжа шадха байһанине эдэ баримтанууд гэршэлэн.

Гүрэн турын удаханартай энэ шухала хүдэлмэрине дүүргэлгэдэ бэл-дэлээрнүүд ба тушаан абалгын пунктинуудай хүдэлмэрилгэдэ эхэ-хэн үүрэг дүүргэхэ байна. Эхэ оро-нонмай туйлай ехэ баянж болохо таряа талхан бэлдэхэй хүд-дэлмэрилгэдэ даалгаданхай. Тэдээр болбол олон зуун миллион түлд таряа тушаан абажа, сөлбөр-лэхэ, хатааха, бүрин бүтэн байлгаха уялгагтай. «Заготзерногий» Бурят-Монголой конторын системн хүдэл-мэрилгэдэ шэнэ ургасын таряа ту-шаан абалгада техническэ базая бэлдэхэ талаар ехэһэн хүдэлмэри хээ. Складууд ба базануудай капи-тальна болон жэжэ заһабарилга гол түлбэ саг соогоо хэгдэнэн байна. Шэ-нэ складуудые барилгын түсбэ тэр-решлэн дүүргэдэ.

Гэхэтэй хамта, зарим пунктинуудта нилээд ехэ дутагдалнууд бин гэжэ тэмдэглэхэ шухала. «Заготзерногий» Суулгын пунктн директор М. А. Иванов, директорын шарнай талаар орлогшо Р. Ж. Шайванов гэгшэд техническэ базые бэлдэхэгдэ хар-юусалгагүйгөөр хандажа, хүдэлмэ-ридөө нилээд ехэ дутагдал гаргаа гэжэ шалгалтаар элүүлгэдэ. Тус пунктта эмхидхэгдэй хүдэлмэри ёһоор хэгдэнэгүй, ажалай журам тон доо-лоо хэмжээндэ байха юм. Складу-удые даанга К. М. Китаев ба В. В. Бельсеров гансааншье пунктнэй бүхы

хүүлжэ, архи уулгажа, тамхи татуул-жа байхадаа Карлов тон бурруу, оло-ниэтэй харша юумэ хэнэ.

Мухаршэбэрэй дунда хургуулин багша Полина Павловна Геродова Михаил Карлов тухай ингэжэ хөө-рөнэ:

—Үнгэрэгшэ жэл Миша 5-дахы классые арай гэжэ дүүргэ. Хур-гуулидаа холо гэгдэдэг, хэдэн хоно-гоор үгы болошоодог, ямаршые жу-рамгүй, муу шурадаг, багшынгаа үгэ дууладаггүй юм. Иймэ бага наһатай үхибүүн аад, тамхи татадаг, хэтэр-хэлээ архи уужархидаг. Архинша, зольбо зайран хүнэй хүмүүжүлгэ-дөө үдэхэдөө Миша хүбүүнэй ёһо-той хүн болохогүйнэ лабтай. Миша түрэнэн эхэдэ бусаха ёһотой. Ак-синья Филатова—түрэнэн эхэһэ хү-бүүгээ бусааха гэжэ үннэй сүүдээр дамжуулан оролдожо байдаг, тээд Мухаршэбэрэй арадай сүүд энэ хэр-гэһын жэлэй туршадэ ямаршые үргэгүйгөөр унжагайруулан хойшо татажа байна.

Полина Перельгина Анфиза Янь-кова хоёр Карловтай гэрлэһэн хуу-лита гэршэлгэгүй юм. Тиммэнэ тэр-рэнһээ алимент нэхэжэ шадангүй, гэгэшые, хүн ёһоной талаар үхибүүд-тэ туһалах бээ гэжэ Карловта най-дана. Жэшээлхэдэ, Анфиза Янькова мүнөө Харашбэртэ үгэлһэн эхэ эс-гэ хоёрдойоо байна. Үбэлэй сагта тэдэнэр түлээ залһаар дуталдажа, Анфизын хоёр үхибүүд, наһатай хүг-шэд даарана. Карлов ядахадаа энэ машина түлээ тэдэнэртэ оруулжа үгэжэ шадха байгаа. Тээд, хайрлаха сэдхэл Карловта байхагүй.

Мүнөө Петр Карлов дүрбэлдхи һамгангаа һууна. Сэхэн хэрэгтэй, энэ һамгангаа тэрэ һайн һуунагүй. Архы залгалд лэ тэнгэжэ төврөөжэ ябашадаг, ногтуугаар гэгтээ эррээ салшадга. Тогтуурингы зангаа тэрэ үшөө табаягүй.

—Петровско заводто нэгэ бар-раг гэгшын һамга мэдэхэб. Тэрэһэнинел абаха ёһотой хүн гэгшэб... — гэжэ Карлов хүнүүдтэ архин ногтуугаар һайрхажа, эшэхэ гайхакшы мэдэнгүй, хүнэй ноур руу сэхэ харан ирэйта-раа энээдэг юм. Энээдэмни ханадан болохо гэжэ тэрэнэй ойндоһо бүри ороношогүй.

Коллективингээ нэгэ гэшүүнэй нимэ жэгшүүритэй муухай, залыхай забхай ябадал гаргажа байхадан авторотын директор И. Н. Игумнов, партар А. П. Пименов гэгшэд һанаа амараар, манай хэрэг бэшэ гэгшэ-шүүгээр хажуу тээһэнэ хаража бай-на.

—Карлов архи уудагыные уудаг, тээд ажал хүдэлмэрсэ наатуулаг-гүй, — гэжэ авторотын директор эшүүриггүйгөөр хэлээд юм. — Олоһо һамга абадаг, тингэдэ тэдэнэ хая-даг юм гэгсэгшэ, зүгөөр Петр Кар-лов манай барг һайн шофёр юм, тэрэ муутай һаа—муутай юм бээз, тээд тэрэн Карловай хубин хэрэг ха юм.

Энэ үелэ Петр Карлов «Союззагот-трансын» автомашинда һуунхай мүн-өөхил «Чайна» тээшэ гүйлгэбэ. Г. Чимитов.

шиндхэхы аймагууд болоно. Гэхэтэй хамта, эдэ аймагуудта таряа ту-шаалга тон ношо удаанаар ябуу-лагдажа байна. Тээд, Бэлдэхэлэй министрствын аймагуудтай түлөө-лэгшээрнүүд Шиймаков ба Ни-колаевта шангаар хануулагданхай түлөө һаа, таряа тушаалгы хурдадха-ха тушаа шууд хэмжээ тэлэнэр аба-нагүй, аймагай хүтэлбэрилхы хүд-дэлмэрилгэдэ «муудалдахагүйн» тула тэдэнэй үгэ доро хүдлэнэ. Ивол-гын аймагтай түлөөлэгшэ нүхэр Яковлев, Ярууны аймагтай түлөө-лэгшэ нүхэр Торонов мүн лэ нимээр хүдэлдэг байна. Тинхэдэ зарим МТС-үүдэй директорнууд ба агро-номууд гүрэндэ таряа тушаалгы эмхидхэхэгүйһөө байтагуй, һаатуулжа байха юм. Тэдэнэр МТС-эй хүдэлмэринин түлөө сөдчуу-дые саг соонь бэлдэхэнэгүй. Зарим МТС-үүд ургаса тодорхойлгын актинууды «Заготзерногий» пункт-нуудта мүнөө хүртээр үгэнэгүй, тингээ колхозуудай таряа тушаал-гы, мүн бэлдэхэлэй организацинууд-дай сортовой таряа тушаан абалгые һаатуула.

Республикын зарим аймагуудта таряа хуряалга ба тушаалгын муу-гаар ябуулагдажа байһан гол шал-тагаан гэхэдэ, колхозууд болон кол-хознигуудай, МТС-үүд ба совхозууд-дай хүдэлмэрилгэдэй дунда нинтэ-политическэ хүдэлмэри хангалта-гүйгөөр ябуулагдадаг, таряа тушаал-гы болзорһоон урид дүүргэхын тү-лөө социалистическэ мурьсөөн бо-дото найнаар эмхидхэгдэггүй байха юм.

Гэгэшые, социалистическэ мурь-сөөнэй бодото найнаар эмхидхэгдэ-һэн газарта хэрэг ажал хуратгүй найнаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Түхэнэй, Байкало-Кударын айма-гууд, Мухаршэбэрэй, Задын, Кудар-ын ба бусад аймагуудтай адли гү, ади бүришые муу усовитой юм.

территорине бэшэ, харин складууд, суулиланууд гэхэ мэтын шухала газарнуудые элдэб хэрэгтэ-хэрэггүй юумээр дүүргэжэ, тон муухай бол-гоһон байна. Тэрэһэлэн «Союззагот-трансын» Мухаршэбэрэй авторото (начальнигынь нүхэр Игумнов) тар-яа шэрлэгэдэ тон муу бэлдэхэлтэй байба. Автомашинуудайн 40 шао-хуу процентин оройдоо бэлэн боло-хуй байшоо. Энээндэн мүн «Союз-заготтрансын» Иркутскэ трест эмэт-тэй, юундэб гэхэдэ, тус авторотые запасной частнууд болон авториза-ция мурса хангаана. Иркутскэ трес-тын начальник нүхэр Иванов хоо-роор найдуулаһаа бэшэ авторото-нуудта бодото туһаламжа үзүүлнэ-гүй.

Дээрэ дурсагдаһан эдэ бүхы ду-тагдалнуудые түргэнээр усадхын тула нотагуудтай партиция, сов-етскэ органууд, МТС-үүд болон бэл-дэхэлэй органууд тон шангаар хүд-лэхэ зэргэтэй байна. Партийн айко-мууд, аймгүи-сэдкомуд, МТС-үүдэй директорнууд ба Бэлдэхэлэй мини-стерствын түлөөлэгшээр таряа ху-ряалга, тушаалгын хүдэлмэринүүд дээрэ колхозинигууд, механизатор-нууд болон бэлдэхэлэй хүдэлмэри-лгэдэй ажалай журам шангадха-ха, зарим газарта бин байһан ха-рюусалгагүй ябадалнуудые усадха-ха, налоговой ба бэлдэхэлэй журам дээшлүүлхэ зорилготой.

Мүнөө таряа хуряалгынь, гүрэндэ таряа тушаалгын шиндхэхы ба ха-рюусалгатай үдэрнүүдэй абажа байхада КПСС-эй обкомой бюрогой тингэжэбэрине дүүргэлгэ эмхидхэжэ, шиндхэй КПСС-эй ЦК-гэй шонскэ Пленумэй тогтоолые бодотоор бэл-дүүлгэ ба гүрэндэ таряа тушаал-гы болзорһоон урид дүүргэлгэ хан-гаха хэрэгтэй. Б. Сельсеров, СССР-эй Бэлдэхэлэй министрствын БМАССР-гэхи түлөөлэгшэ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн 9-дэх сессидэ хабаадахын тулада СССР-эй, УССР-эй ба БССР-эй делегацинууд Нью-Йоркдо ерзэбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 22. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн 9-дэх сессийн хүдэлмэрид хабаадахын тулада СССР-эй, УССР-эй ба БССР-эй делегацинууд «Кунин Мэри» гэжэ парохолдо хуугаад сентябрийн 21-дэ Нью-Йоркдо ерзэбэ.

жын түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский; Украинска ССР-эй делегацие — УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Ф. Паламарчук; Белорусска ССР-эй делегацие — БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр К. В. Киселев толгойлоно.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн юһэдэхэ сессии

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 22. (ТАСС). Үсгэлдэр Нью-Йоркско сагаар 15 час 15 минутада, московско сагаар 22 час 15 минутада ООН-эй Генеральна Ассамблейн 9-дэх сессии нэгдэбэ. Сессие г-жа Пандит нэгдэбэ. Саг зуурын түрүүлэгшэ байһан г-жа Пандит тошо үгэ хэлэхэ зуураа, юһэдэхэ сессии хадаа «эб найрамдалай хэрэгтэ уладуудай хоорондо үгээ ойлголсолгын хэрэгтэ туһалха арга боломжо бүхэниие хэрэглэхэ ба энэ арга боломжые хүгжөөхэ» бээ гэжэ найдаха байһана мэдүүлэбэ. Энэ зорилгы бэсдүүлхын тулада тэсэбэри ба оролдолго гаргах шухала байһыс онсо тэмдэглэхэ зуураа, г-жа Пандит ингэжэ хэлэбэ: «Индонезида дайнада эсэс табиган хэлсэнүдэй амжалта хадаа хэлсэ эхэжэ үзэжэ бэрхэтэй ба аюултай арсалдаанууды зоогожо болохо байһыс харуулаа. Тээд эдэ хэлсэнуудтэ нэгдэмэл нацанууд сэхэ хабаадлаагагүй юм. Гэбшье, энэ хадаа дайн байлдаанай зооголдонон, тэрэнтэй хамта хүндэ хохидолнууд ба бури ехэ арсалдаануудай саашада гараха аюултай зооголдонон тушаа баясалгыс яашыс багадхаха ёһогүй».

томилхо асуудалда ороһон байна. Генеральна Ассамблейдэ ба ООН-эй бусад органуудта Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэдэй хуурияа эзэлхэ тухай СССР-эй түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский дурадхал оруулаа. Гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй Берлинскэ зүблөөн ба Женевскэ зүблөөн уласхоорондын түгшүүрилыс хуурауулаа туһалаа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Вышинский ингэжэ хэлэбэ. Уласхоорондын эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай асуудалнуудыс агууехэ гүрэнэй—Хитадай Арадай Республикын хабаадалгагүгээр шиндхэхэ аргагүй гэжэ Женевскэ зүблөөн толоруулан харуулаа.

ООН-дэ КНР-эй эрхэнүүдыс хэрэгтэ тухай асуудалыс хаража үзэлгыс хойшолуула гэжэ Генеральна Ассамблей 43 голосоор шиндхэнэ байна. 11 хүн энэ асуудалыс хаража үзэхын түлөө голосовалаа.

Сентябрийн 22-ой үглөөнэй заседани

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 22. (ТАСС). Политическэ (нэгдэхэ) комитетэй түрүүлэгшэсэ хунгахын тулада тэрэ комитетэй заседани хэлгээр ООН-эй Генеральна Ассамблей эр үглөөгүүр хүдэлмэри эхилэбэ. Политическэ комитетэй түрүүлэгшээр Колумбинн түлөөлэгшэ Урруна нэгэн дуугаар хунгадлаа.

Табудахи комитетэй (захиргаанай ба бюджетэй асуудалуудай талаар) түрүүлэгшээр Кубагай түлөөлэгшэ Гарсиа Амадор нэгэн дуугаар хунгадлаа. Удаань Генеральна Ассамблейн пленарна заседани боложо, ассамблейн түрүүлэгшын долоон орлогшон (социальна, гуманитарна ба культурна асуудалуудай талаар) — Носек (Чехословаки); дүрбэдэхэ комитетэй (харгалзалгын талаар) — Аль-Ашаа (Сири) гэгшэд хунгадлаһан байна.

Шажан бурханай худал хуурмаг номнолынэ капитализмда туһална

Коммунизм байгуулаха агууехэ хэрэгсэ хүтэлбэрлэхэдөө Коммунистическэ парти болон Советскэ правительство өөрынгөө бүхэ ажал-ябуулгада нийтын хүгжэлтын объективн хуули ёһондо, хамагыс ялагша марксистско-ленинскэ эрдэм наукада түшээлэгдэбэ.

Капиталистическэ оронуудай зонхилгы ангиууд мүнхэнэй ба промышленна баяшуул үйлдэбрийн бүхэ эзбэсг түхээрэлгэнүүдыс — фабрикануудыс, заводуудыс, типографинуудыс, хургуулинуудыс, университетүүдыс дууһыен гартаа баржа байна. Энээнэйнгээ ашаар тэдэнэр арад зоной ухаан бодолыс мунхаруула, манаруула, элдэб юмэндэ шүтэлгэ, урдын бүдүүлгэй заншал гэхэ мэтыс али болохоор дэлгэрүүлнэ, тараана. Капиталай оронуудай зонхилгы ангиууд ажалшадтай сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлыс дарахын, түрүү, прогрессивнэ нанал бодолнуудтай тэмсэхын түлөө гүрэнэй аппаратдыс хэрэглэнэ. Энэ тэмсэлдэ тэдэнэр элдэб худал хуурмаг үгэ хэлэ тараахаа гадна, түрүү прогрессивнэ газетнуудыс хаадаг, нийтэ зоной түлөө тэмсэгшэ хүнүүдыс түрмэдэ хуулгадаг, коммунистическэ партине хуулин газар тээ соносходог гэхэ мэтын ааша гаргадаг байна.

КНР-эй конституци тухай «Женьминьжибао» газетэ иигэжэ бэшэнэ

ПЕКИН, сентябрийн 21. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын конституцие арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай баталан абатан тухай мэдээсэлыс бүхы хитад арад эхэ дэбжэлтэйгээр угтаа. «КНР-эй конституци — социалистическэ общество байгуулаха хэрэгтэнь хитад арадай хүсэтэ ээбсэг болохо» гэһэн түрүү бэшэг соогоо «Женьминьжибао» газетэ иигэжэ бэшэнэ: 600 миллион хитад арадай дура зоригыс мэдүүлэн арадай түлөөлэгшэдэй Бүхэхитадай суглаанай нэгдэхэ сессии КНР-эй конституцие үсгэлдэр баталан абаа. Энэ хадаа арадай олон удаан жэл соо хэһэн революционн тэмсэлэй илалтануудай, мүн арадай республикыс тогтоһонһоо хойшонхи үе соо туйлаһан амжалтануудай үрэ мүн болоно.

«Женьминьжибао» газетэ иигэжэ тэмдэглэнэ. Олонитэ хитад арад хадаа эдэ жэлнүүдтэхэ өөһэдүнгөө дүй дүршэл дээрэнэе социализмын булоу хайн байһанда гүнзэгүүгөөр этигдэг болоо. Газарай реформо болон бусад демократическэ шэнхдэлгэнүүдэй эсэстэ олоһон аша туһань тэдэниие мүнөө хангангүй. Тэдэнэр хадаа томо социалистическэ ажахын үндлэнэ хуури дээрэ советскэ арадай ажаһуудатгал адли золтой жаргалтай ажабайдал тогтоохыс ехээр эринэ, социалистическэ общество байгуулыс эринэ. Социализм байгуулаха бүхы хитад арадай нийтын эрмэлзэлгэ ба гол зорилго болонхой.

ВФП-гэй Генеральна Советдэй сессиин болохоёо байһан тушаа

ВЕНА, сентябрийн 22. (ТАСС). «ВФП-гэй информационно бюллетенин» мэдээсэлнэй ёһоор профсоюзудай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна советэй 7-дохи сессии ноябрийн 25-да Варшавада болохон. Сессии хадаа хүдэлмэришэн ангиин нэгдэлэй түлөө тэмсэлдэ шухала удаханартай гэжэ бюллетенэ соо онсо тэмдэглэгдэнэ.

Бүхы дэлхэйн ажалшад американска империалистуудай бэлдэхэжэ байһан шэнэ дайнай аюулда эсэргүү тэмсэлэе шангадхана, уласхоорондын арсалдаата асуудалуудыс эбэй ёһоор гуримшуулыс, хүн зонийс олоор хюдаха эзбэсгүүдыс хорихыс, ялралтайгаар эзбэсгэлгэ зоогоохыс эринэ гэжэ мэдээлэл соо саашадаа хэлэгдэнэ. Профсоюзудай эрхыс хамгаалха ба дайшалан абахын туһалаа, мүн ажалшад профсоюзна эрхын дүрим найруулан зоёхохо талаар уласхоорондын кампание үргэвэр дэлгэрүүлхэ тухай профсоюзудай Бүхэдэлхэйн 3-дахы конгрессэй шиндхэбэриен бүхы профсоюзудай гэгшүүд эхэ һонирхолтойгоор ба дэбжэлтэйгээр хүлээнэ байна.

Уласхоорондын авиационно федерациин 47-дохи конференци

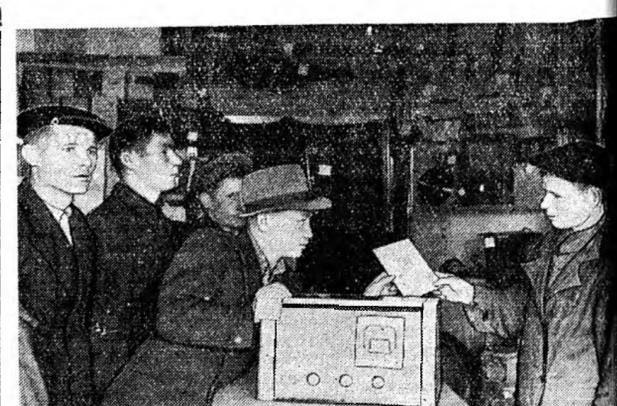
СТАМБУЛ, сентябрийн 21. (ТАСС). Уласхоорондын авиационно федерациин (ФАИ) 47-дохи конференци мүнөөдэр Стамбулда Шале гэжэ ордон соо нэгдэбэ. Советскэ Союзтай зүгһөө В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ аэрокулубай централяна советдэй түрүүлэгшын орлогшо Е. Степанов ба дэлхэйн рекордсменүүд — спортын бабьяата мастер планерист В. И. Ильченко ба спортын мастер парашютист Д. Жорник гэгшэднэе бүри-дэнэ делегаци конференци дээрэ байлсаа.

Туршин зам харилсаанай ба хэлхээ холбоной министр Муаммер Чавушоглу мүнөөдэрэй заседание нээбэ. Удаань турецкэ авиационно обществын түрүүлэгшэ Мустафа Зерен гэгшын элидхэлыс ба национальна аэрокулубай 1953 ондо хэһэн ажал-ябуулга тухай уласхоорондын авиационно федерациин хүтэлбэриин тоосоото элидхэлыс шагнаһан байна.

Англин агаарай-сэрэгэй базада тэһэрэлгэ болобо

ПАРИЖ, сентябрийн 21. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Лондонһоо дамжуулһанай ёһоор, Мархемдхи (Норфолк гэжэ графство) англиска агаарай-сэрэгэй базада номо хэрэгсэлнүүдыс шэрэжэ ябаһан машина дээрэнэе унаһан тус бүридөө 500 килограмм шөгнүүртэй хоёр бомбо тэһэрбэ. Тэһэрэлгын болоходо 6 лётчик шархатаһан, хэдэн самолёт гэмтэнэ байна.

рэжэ ябаһан машина дээрэнэе унаһан тус бүридөө 500 килограмм шөгнүүртэй хоёр бомбо тэһэрбэ. Тэһэрэлгын болоходо 6 лётчик шархатаһан, хэдэн самолёт гэмтэнэ байна.

Сосново-Озёрск тосхондохой культмаг ажалшадта жал ерэхэ бүри эд барилга бэзгээр худалдана. Энэ жэлэй үнгэрһэн найман харын турша соо тус магзини т бөө 123,3 процент дүүргэбэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: магазини даагша Г. М. Виноградов худалдан абагшадта «корд» гэжэ радиоприёмник харуулжа байна. А. Мантаевий фото.

Манай республика дотор РАДИОТОЙ БОЛГОГДОБО

Энэ жэлдэ Заиграйн аймагай Шулуутайн леспромхозой ой тайгада оршодог модо бэлдэхэлэй пунктууд болон тосхонуудыс радиотой болгохо зорилготойгоор эхэ хүдэлмэри хэһэн байна. Инмэ хүдэлмэри хайнаар ябуулһанай ашаар, Шабартын радиозелһаа радиолитни татагдажа, «Бойцы» гэжэ тосхон радиотой болгодоо. Мүн Шулуутайн түмэр харгыһаа 25 километрын газарта оршодог модо бэлдэхэлэй Брянска пунк-

тын хүдэлмэришэдэй тосхон радиопрофицирвалэгдэбэ. Мүнөө Шулуутайн түмэр харгыһаа 18 километрын газарта биндэ гогдоһон шэнэ тосхонийс радиоболгохын тула Тамагтай гэжэ радиолоһоо радиолитни татаха хүдэлмэри хэргэлгэ эхилэнхэй. Ингэжэ модо бэлдэхэгшэдэй хонуудта ажаһуугшад радио шагнаха аргатай ба культурна ажалдалтай боложо байна. С. Тюлюкин

КОЛХОЗОЙ ШЭНЭ ЭЛЕКТРОСТАЦИИ

Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель шэнэ электростанциин барилга, түхээрэгшын хаяхан дүүргэжэ, ашаглалгада оруулаа.

хын тула ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Электростанциин хүсөөр колхоз механизированнэ хоёр ток, ялдам, тээрмэ, малай хоол буйдуулахын хүдэлдэг болохо юм. Т. Степанов

МАЛШАД ЛЕКЦИ ШАГНАБА

Торин аймагай Наринай сомоной «Путь Ленина» колхозой Дозор гэжэ нотагай фермын малшадта Торин дунда хургуулин «багша, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэгшүүн С. Табдаев хаяхан уласхоорондын байдал тухай лекци уншаа.

Тэндэ сугларһан малшад лекциин анхаралтайгаар шагнажа, һонирхон асуудалуудтаа тодо харилсуудыс абан байна. Мүн тэдэ лекторыс баг үргэлжэ эржэ, элдэб темэнүүдээр лекци уншажа бэлхэнь хүсэбэ. С. Банзаракцаев

БУРАГШАДАЙ ТУҢАЛАМЖА

Сэлэнгын аймагай Новоселеингинскийн Загагшайн дунда хургуулинуудай 7—8-дахы класуудай хурагшад хурялалгын үедэ Лениней нэрэмжэтэ колхоздо туһалалсана.

Хаяхан хурагшад Хотогор гэжэ газарта зернопульт дээрэ ажаллаха зуураа, үдэрэнгөө даалгабаринэснэ. Эндэ Л. Рябов, В. Ланочкина, В. Малюков ба Рябова гэгшэд даалгабарнаа 100 процент дүүргэжэ, «Молни» бэшгэдлэнэ байна. Мүнөө хурагшад тэдэнэй жэшээс дэмжэн, ажалтай эршыс улам шангадхан хүдэлмэри хэргэлгэ эхилэнхэй. П. Ангаров

хэдэ хэдэн заговорнуудыс эдэбхитэйгээр үүсэхэжэ, эмхидхэхэ байһанаа һүүлэй жэлнүүдтэ баригдаа. Арадай демократинн оронуудта Ватиканай агентнууд США-гэй зонхилгы нюурнуудай даалгабарнаар оролдоһын, хардалтын хүдэлмэри ябуулжа байгаа. Тэдэнэй эзэл шажа болон церковинн туһалмажатайгаар шажаанда шүтэдэг хүнүүдыс арадай-демократическэ ёһо гуримда эсэргүү бодохо гэгһэн нэгдэлгэтэй байгаа. Тээд дайсад дайн байлдаанда ехээр найдадаг байба. Американо-английска империалистуудай дайгаар оробол арадай засаг унажа, фашистска эзэрлэгэ тогтохо, тинмэһэн энэ хэрэгтэ али болохоор туһалха хэрэгтэй гэжэ тээд дайсад наадаг байгаа. Венгрида, Чехословакида, Румынида, Польшодо, Хитада, мүн бусад оронуудта болон Ватиканай агентнуудыс сүүдлэнэ процессүүд энэн тухай эли тодоор гэршэлжэ үзгэнэ.

Зүүн зүгэй оронуудта, жэшээлхэдэ, манай Бурят-Монголд, арадта харша хархис ажал-ябуулгануудыс ламанарай хэжэ байһаниин ондо мэдээжэ. Революцион урда тээ ламанар ажаллаша бурят арадай дунда шажаанда шүтэлгыс, элдэб юмэндэ хүгжэлгэ, мургалгыс, бусад гэгдэнги үзэл бодолнуудыс дэлгэрүүлжэ байхада хаанта засагта алба хэдэг, тэрэндэ бээ үзгэнэ агентнууд, түшэг тулгуурин байһан юм. Хаанта засагта ламанарай үнэн зүрхэннөө алба хэдэг байһан тухайн буддын шажанта ламанарай үмэнхэ хамба ламын хаанда эльгэһэн шахаа тангаринг соо хэлэгдэнэ зүйлүүд эли тодоор гэршэлнэ. «Би болбол шадэ ехэтэ бурханай, ариун нангин түрэлтэ агууехэ бурхан багшын ба бурхан шажанай урда, — гэжэ тэндэ хэлэгдэнэ, — императорска үндэр түрэлтэ, бүхы Россин гүрэнэй баатар сагаан хаан, император... мүн тэрэниие хуулигаар халан абажа, шэрээдэ хууха үндэр түрэлтэ агууехэ тайжада... ходоодо үнэн сэхэ байхаб гэжэ... санаараараа, хэргэмээрээ өөр дээрээ абайһан уялгануудаа оролдоһонгоор, үнэн зүрхэннөө дүүргэхэб гэжэ... Бүхы хуули, ёһо гурим, заабар болон даалгабаринуудыс агууехэ хаан-наймаа аша туһын тулада дүүргэхэ оролдохоб гэжэ... уялгаа үгэнэб, шахаа тангаригаа үргэнэб».

Бурядуудай дунда хара барга, муниха үзэл, һүзэг таража ламанар ехээр оролдолго гарган энэ тангаригыс наринаар сахидга байһанаа, хаанта засагай ёһотойл хүлэһншэд байһанаа эли тодоор харуулаа.

Ламанар Бурят-Монголд ородой түрүү, демократическэ культурын нэгтэрэлгэдэ наад ушаруудга байһан юм. Тэдэнэр бүхы шадлаараа, али болохо аргаар бурят нотагуудта хургуулинуудыс, илангаа орад хургуулинуудыс нээлгэдэ наад ушаруудга, багшанар болон хургуулинуудта эсэргүү идхамжин хүдэлмэрин үргэвэр ябуулдаг байгаа.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революцида, удаань колхозно байгуулалтада эсэргүүгээр ламанарай тэмсэжэ байһаниин бүгдэндэ мэдээжэ. Өөрынгөө контрреволюционно бузар муухай хүдэлмэри хэжэ байхада ламанар японско империалистуудтай холбоотой байдаг, тэдэннээ туһаламжа абадаг байгаа. Энэн тухай 30-аад онуудаар болоһон сүүдэй процессүүд эли тодоор гэршэлжэ үзгэнэ. Ламанар арад зоной дунда хорото идхалга ябуулхаа гадна, гражданска дайнай үедэ советскэ засагта эсэргүү эзбэстэ тэмсэл эмхидхэдэг, сагаантада али болохоор туһалдаг, тингээд һүүлээрни колхозуудай эмхидхэгдэжэ байха үедэ хоролон һүйдхөөхэ, партийна, советскэ хүдэлмэришдыс алаха, тагнуулай алба хэхэ гэхэ мэтэ бузар булай хүдэлмэришүүдыс хэлэг байгаа. Жэшээлхэдэ, 1939 оной мартын 31-дэ Бурят-Монголой Верховно